ad actum comparatus; cum gradu ab actu ad incrementum: For other, *maior videtur gradus ab impotentia ad potentiam, quam a potentia ad actum.*

FINIS.

Printed at London by Iohn Winder for Humfrey Hooper.
1597.

ad actum comparatus; cum gradu ab actu ad incrementum: For other, *maior videtur gradus ab impotentia ad potentiam, quam a potentia ad actum.*

FINIS.

Printed at London by Iohn Winder for Humfrey Hooper.
1597.

FRANCISCI BACONI EQVITIS AVRATI,

Magni Angliæ Sigilli Custodis

DE SAPIENTIA VETERVM, LIBER,

Ad Inclytam Academiam *Cantabrigiensem*,

Iam recusus.

LONDINI,
Apud IOHANNEM BILLIVM,
Anno M.DC.XVII.

1670.78

ALMÆ MATRI,

Inclytæ Academiæ CANTABRIGIENSI.

CVm ſine Philoſophiâ me certè nec vivere iuuet; meritò vos in magno honore habeo, à quibus mihi iſta vitæ præſidia, & ſolatia fluxerint. Itaque hoc nomine, & me, & mea vobis debere profiteor, quo minus mihi meum ſit, ſi vos veſtris remunerem; vt motu naturali redeant à quo traxerint originem. Et tamen neſcio quomodo, rara

videntur, Vestigia vos retrorsùm spectantia: cùm infinita à vobis profecta sint. Nec nimium mihi sumam (vt opinor) si sperem, propter rerum vsum mediocrem, quod nostrum vitæ genus, & institutum necessariò traxit; nonnullam ad hominum doctorum inuenta, per hæc nostra, factam esse accessionem. Equidem in eâ opinione sum, Contemplationes in Vitam Actiuam translatas, nonnihil noui decoris, & vigoris acquirere; & suppetente vberiore materiâ, & magis altas fortassè radices agere, aut certè magis proceras, & frondosas euadere.

uadere. Neque vos (vt arbitror) ipsi noſtis, quàm latè pateant Veſtra, quàmque ad multa pertineant. Aequum eſt tamen omnia vobis attribui, atque in veſtrum honorem cedere, cùm Acceſsiones quæque Principijs magnâ ex parte debeantur. Neque verò ab homine occupato, aliquid exquiſitum, aut otij miracula, & prærogatiuas requiretis; ſed & hoc amori meo ſummo erga vos, & veſtra, tribuetis, quòd inter rerum ciuilium ſpinas, hæc non prorſus perierint. ſed vobis veſtra ſeruata ſint. Valete.

Alumnus veſter amantiſſimus.

FRA. BACONVS.

Priſcæ Sophiæ.

1 CASSANDRA, ſiue Parreſia. pag. 1
2 TYPHON, ſiue Rebellis. 3
3 CYCLOPES, ſiue Miniſtri terroris. 7
4 NARCISSVS, ſiue Philautia. 9
5 STYX, ſiue Fœdera. 11
6 PAN, ſiue Natura. 14
7 PERSEVS, ſiue Bellum. 28
8 ENDYMION, ſiue Gratioſus. 34
9 SOROR GYGANTVM, ſiue Fama. 36
10 ACTÆON ET PENTHEVS, ſiue Curioſus. 38
11 ORTHEVS, ſiue Philoſophia. 40
12 COELVM ſiue Origines. 45
13 PROTEVS, ſiue Materia. 49
14 MEMNON, ſiue Præmaturus. 53
15 TYTHONVS, ſiue Satias. 54
16 PROCVS IVNONIS, ſiue Dedecus. 56
17 CVPIDO, ſiue Atomus. 57

18 DIO-

18 DIOMEDES, ſiue Zelus. 63
19 DÆDALVS, ſiue Mechanicus. 67
20 ERICTHONIVS, ſiue Impoſtura. 72
21 DEVCALION, ſiue Reſtitutio. 73
22 NEMESIS, ſiue Vices Rerum. 74
23 ACHELOVS, ſiue Prælium. 78
24 DIONYSVS, ſiue Cupiditas. 80
25 ATALANTA, ſiue Lucrum. 87
26 PROMETHEVS, ſiue Status hominis. 89
27 SCYLLA, & ICARVS, ſiue Via media. 108
28 SPHYNX, ſiue Scientia. 110
29 PROSERPINA, ſiue Spiritus. 116
30 METIS, ſiue Conſilium. 123
31 SIRENES, ſiue Voluptas. 124

PRÆFATIO.

ANtiquitatem primęuam, (exceptis quæ in Sacris literis habemus) Obliuio & Silentium inuoluit; Silentia Antiquitatis, Fabulæ Poëtarum exceperunt: Fabulis tandem succeſſêre Scripta quæ habemus, Adeo vt Antiquitatis Penetralia, & receſſus à ſequentium Sæculorum Memoria, & euidentia tanquam Velo Fabularum diſcreta & ſeparata ſint; quod ſe interpoſuit, & obiecit medium, inter ea quæ perierunt, & ea quæ extant. Equidem exiſtimo plærósque in ea opinione fore, me delicias ac ludos facere; atque ſimilem ferè licentiam in transferendis fabulis vſurpare, ac ipſi Poëtæ ſibi ſumpſerint in fingendis; quod pro meo iure ſanè facere poſſem, vt contemplationibus magis arduis, hæc ad voluptatem, ſiue meditationis propriæ, ſiue lectionis alienæ aſpergerem. Neque me latet quàm verſatilis materia ſit Fabula, vt huc illuc trahi, imò & duci poſſit; quantúmque ingenij commoditas & diſcurſus valeat, vt quæ nunquam cogitata ſint, bellè tamen attribuantur. Etiam illa cogitatio animum ſubit, vſum huiuſce rei iampridem contaminatum eſſe. Multi enim,

nim, vt inuentis & placitis suis antiquitatis veneratjonem acquirerent, Poëtarum Fabulas ad ea traducere conati sunt. Atque vetus illa vanitas & frequens, nec nuper nata, aut rarò vsurpata est. Nam & olim *Chrysippus*, Stoicorum opiniones vetustissimis Poëtis, veluti Somniorum aliquis Interpres ascribere solebat; Et magis insulsè, *Chymici* ludos, & delicias Poëtarum in corporum transformationibus, ad fornacis experimenta transtulerunt. Hæc (inquam) cuncta nobis satis & explorata, & expensa sunt; omnémque ingeniorum circa Allegorias leuitatem & indulgentiam perspeximus, & notauimus, neque propterea omninò de sententiâ decedimus. *Primò* enim absit, vt paucorum ineptiæ & licentia, Parabolarum honori in genere detrahant. Hoc enim prophanum quiddam sonat, & audax, cùm huiusmodi velis & vmbris Religio gaudeat, vt qui eas tollat, Commercia diuinorum & humanorum ferè interdicat. Verùm de humanâ Sapientiâ videamus. Fateor certè ingenuè & libenter, me in hanc sententiam propendere, vt non paucis Antiquorum Poëtarum fabulis Mysterium, & Allegoriam iam ab origine subesse putem; siue captus veneratione Prisci sæculi; siue quòd in nonnullis Fabulis reperio tantam similitudinis cum significato coniunctionem, & texturâ ipsâ Fabulæ, & proprietate Nominum quibus personæ, siue Actores Fabulæ insigniti & veluti inscripti prodeunt, tam aptam & tam claram; vt sensum

illum ab initio præceptum & cogitatum fuisse, & de industriâ adumbratum, nemo constanter negauerit. Quis enim ita durus est, & ad aperta cæcutiens, vt cùm audiat *Famam*, *Gygantibus* extinctis, tanquam sororem Posthumam progenitam esse, non illud ad Murmura partium & famas seditiosas, quæ sopitis Rebellionibus ad tempus vagari solent, referat? Aut cùm audiat *Typhoëm Gygantem*, neruos *Iouis* secuisse, & abstuliisse, ac *Mercurium* eos suffuratum esse, & *Ioui* reddidisse; non statim aduertat hoc ad Rebelliones prævalidas pertinere, quæ regibus neruos & pecuniarum, & authoritatis incidunt, ita tamen, vt per Sermonum comitatem, & prudentia Edicta, animi subditorum, non ita multò pòst quasi furtim reconcilientur, & vires Regibus restituantur? Aut cùm audiat in illâ memorabili Deorum contra Gygantes Expeditione, Asinum *Sileni* cùm uideret, maximi momenti ad profligandos Gygantes fuisse; non liquidò cogitet hoc de vastis Rebellium conatibus, qui plerunq; per inanes rumores, & terrores dissipantur, confictum fuisse? Etiam Nominum conformitas & Indicium, Cui tandem hominum obscurum esse potest? Cùm *Metis* vxor *Iouis* planè consilium sonet; *Typhon* tumorem, *Pan* vniuersum, *Nemesis* vindictam, & similia. Neque illud quenquam moueat, si aliquid interdum Historiæ subsit, aut si nonnulla Ornamenti gratiâ addita sint, aut si Tempora confundantur, aut si ex vnâ Fabulâ quippiam

quippiam transferatur in aliam,& noua Allegoria inducatur. Neceſſe enim fuit hæc fieri, cùm Inuenta virorum fuerint, qui & ætate diſiuncti, & inſtituto diuerſi erant; cùm alij antiquiores, alij recentiores fuerint, alij rurſus naturam rerum, alij res ciuiles ſibi proponerent. Habemus etiam & aliud ſenſus occulti,& inuoluti ſignum non paruum, quòd nonnullæ ex Fabulis tam abſurdæ narratione ipſâ, & inſulſæ inueniantur, vt Parabolam etiam ex longinquo oſtentent, & veluti clament. Quæ enim probabilis eſt Fabula,etiam ad voluptatem, & Hiſtoriæ ſimilitudinem confícta eſſe poteſt: Quod autem nulli in mentem veniſſet cogitare, aut narrare, id in alios vſus quæſitum videtur. Quale enim figmentum illud? *Iouem*, *Metin* in vxorem accepiſſe, eámque ſtatim vt grauidam ſenſiſſet comediſſe, vnde ipſe grauidus fieri cœpit, & Palladem armatam ex capite peperit? Equidem exiſtimo nulli mortalium obuenire, vel ſomnium tam extra cogitationis vias ſitum, & monſtroſum. Ante omnia illud apud nos maximè valuit, & plurimum ponderis habuit, quòd ex fabulis complures nullo modo nobis videntur ab eis inuentæ, à quibus recitantur & celebrantur, *Homero*, *Heſiodo*, reliquis; ſi enim liquidò nobis conſtitiſſet eas ab illâ ætate, atque illis authoribus manâſſe, à quibus commemorantur, & ad nos deuenerunt; nil magni certè, aut excelſi ab huiuſmodi origine nobis (vt noſtra fert coniectura) expectare,

pectare, aut suspicari in mentem venisset. Verùm si quis attentiùs rem consideret, apparebit, illas trâdi, & referri tanquam priùs creditas, & receptas, non tanquam tum primò excogitatas, & oblatas. Quinetiam cùm diuersis modis à Scriptoribus ferè Coæuis referantur; facilè cernas quod commune est, ex veteri memoriâ desumptum; quod varium, ex singulorum ornatu additum: Atq; hæc res existimationem earum apud nos auxit, ac si nec Ætatis, nec Inuentionis Poëtarum ipsorum essent; sed veluti Reliquiæ sacræ & Auræ tenues, Temporum meliorũ; quæ ex traditionibus Nationum magis Antiquarum in Græcorum Tubas & Fistulas incidissent. Quod si quis obstinato animo contendat, Allegoriam in fabulâ semper subditiciam, & impositam, nec omnino natiuam, & genuinam fuisse; ei molesti non erimus, sed grauitatem illam iudicii, quam affectat, licèt hebetiorem & ferè plumbeam, remittemus, atque illum (si modò dignus sit) alio modo, tanquam de integro adoriemur. Duplex apud homines repertus est, atque increbuit Parabolarum vsus, atque quod magis mirum sit, ad contraria adhibetur. Faciunt enim Parabolæ ad Inuolucrum & Velum; faciunt etiam ad Lumen & Illustrationem. Atque misso illo vsu priore (potiùs quàm lites suscipiamus) & receptis Fabulis antiquis, vt rebus vagis, & ad delectationem compositis; Manet tamen proculdubio posterior iste vsus, neque vllâ

ingenij

ingenij violentiâ nobis extorquebitur, neque impediet quisquam, (qui sit mediocriter doctus) quin protinus recipiatur tanquam res grauis & sobria, atque omnis vanitatis expers, & Scientijs apprimè vtilis, atque adeò necessaria; Hoc ipsum, inquam, vt in inuentis nouis, & ab opinionibus vulgaribus remotis & penitùs abstrusis, aditus ad intellectum humanum magis facilis & benignus per easdem quæratur. Itaque Antiquis Sæculis, cùm rationis humanæ inuenta, & conclusiones etiam eæ quæ nunc tritæ & vulgatæ sunt, tunc temporis nouæ & insuetæ essent, omnia Fabularum omnigenûm, & Ænigmatum & Parabolarum, & similitudinum plena erant: atque per hæc docendi ratio, non occultandi artificium quæsitum est; rudibus scilicet tunc temporis hominum ingenijs, & subtilitatis, nisi quæ sub sensum cadebat, impatientibus, & ferè incapacibus. Nam vt *Hieroglyphica* Literis, ita *Paraboiæ* Argumentis erant antiquiora. Atque etiam nunc, si quis nouam in aliquibus lucem humanis mentibus affundere velit, idq; non incommodè & asperè, prorsus eâdem viâ insistendum est, & ad similitudinum auxilia confugiendum. Quare quæ dicta sunt, ita claudemus. *Sapientia* Prisci Sæculi, aut magna, aut fœlix fuit: Magna, si de industria excogitata est Figura siue Tropus: Fœlix, si homines aliud agentes, materiam & occasionem tantæ contemplationum dignitati præbuere. Operam autem nostram (si quid in eâ sit,

sit quod iuuet) in neutrâ re malè collocatam censebimus. Aut enim Antiquitatem illustrabimus, aut res ipsas. Neque possum ignorare hanc rem ab alijs tentatam esse: sed tamen vt quod sentiam, eloquar, ídque non fastidiosè sed liberè, Rei decus & virtus ex huiusmodi laboribus licèt magnis & operosis, serè perijt: dum homines rerum imperiti, & non vltra Locos certos Communes docti, Parabolarum sensus ad vulgaria quædam, & generalia applicauerunt, atq; earundem vim veram & proprietatem genuinam ac indagationem altiorem non attigerunt. Nos autem erimus (ni fallimur) in rebus vulgatis noui, & aperta & plana à tergo relinquentes, ad vlteriora, & ditiora tendemus.

* * *

DE

De Sapientia Veterum.

1.
CASSANDRA, siue Parresia.

NArrant CASSANDRAM *ab Apolline adamatam fuisse, atque variis artificijs eius desideria elusisse, spes nihilominus fouisse, quoúsque donum Diuinationis ab eo extorsisset; tum verò nactam quod ab initio dissimulatione suâ quæsiuisset, preces eius apertè reiecisse: Illum cum quod temerè largitus erat nullo modo reuocare posset, & tamen vindictà arderet, nec fœminæ callidæ ludibrio esse vellet, muneri suo pœnam addidisse; vt illa quidem vera semper prædiceret, sed nemo ei crederet; itaque vaticinijs eius veritas*

ritas manſit; fides deſuit : quod illa perpetuò experta eſt etiam in excidio Patriæ ſuæ, de quâ ſapiùs monuerat, nemine auſcultante, aut credente. Fabula de intempeſtiuâ, & inutili libertate conſiliorum, & monitorum conficta videtur : Qui enim ingenio ſunt pertinaci & aſpero, nec ſe Apollini, id eſt, Deo Harmoniæ ſubmittere volunt, vt rerum modos, & menſuras, ſermonúmque veluti tonos, acutos & graues, aurium etiam magis peritarum, & magis vulgarium differentias, tempora denique tum loquendi tum ſilendi ediſcant & obſeruent : licèt ſint prudentes & liberi, & conſilia afferant ſana & bona; nunquam tamen ferè ſuaſu & impetu ſuo proficiunt, neque ad res tractandas efficaces ſunt; ſed potiùs exitium eis apud quos ſe ingerunt, maturant, & tum demùm poſt calamitatem & euentum, vt vates & in longum proſpicientes celebrantur. Atque huius rei exemplum eminet in M. Catone Vticenſi. *Ille enim interitum Patriæ, & Tyrannidem primò ex conſpiratione, deinde ex contentione*

Cæſaris

Cæſaris *cum* Pompeio *ſecutam, diu antè, tanquam è ſpeculâ præuidit, & tanquam ex Oraculo prædixit; ſed nil profecit interim, verùm obfuit potiùs, & mala patriæ accelerauit. Id quod prudenter aduertit, & eleganter deſcribit* M. Cicero, *cùm ad amicum ita ſcribat*: Cato optimè ſentit, ſed nocet interdum Reipublicæ: loquitur enim tanquam in Republicâ Platonis, non tanquam in fæce Romuli.

2.

TYPHON, ſiue Rebellis.

NArrant *Poëtæ* IVNONEM *indignatam, quòd Iupiter* PALLADEM *ex ſeſe ſine eâ peperiſſet, omnes Deos, atque Deas precibus fatigâſſe, vt ipſa etiam ſine Ioue partum ederet. Et poſtquam violentiæ & importunitati eius annuiſſent, terram illa concuſſit, ex quo motu* TYPHON *natus eſt, Monſtrum ingens, & horrendum. Ille Serpenti veluti nutritio datus eſt, vt ab eo aleretur. Nec mora, poſtquam adoleuiſſet, quin bellum Ioui* move-

moueret. In eo conflictu Iupiter in potestatem Gygantis venit, qui illum in humeros sublatum in regionem remotam, & obscuram transportauit, & concisis neruis & manuum & pedum, & secum abreptis, mancum, & mutilatum reliquit. MERCVRIVS *autem neruos Iouis Typhoni suffuratus est, atque eos Ioui restituit: Iupiter confirmatus, Belluam rursus impetijt; ac primùm fulmine vulnerauit, ex cuius sanguine serpentes nati sunt. Tum demùm ruentem, & fugientem (Ætnam super eum iaculatus) mole montis oppressit. Fabula de fortunâ Regum variâ & Rebellionibus, quæ in Monarchijs quandóque euenire consueuerunt, conficta est. Reges enim regnis suis, vt Iupiter Iunoni, veluti Matrimonij vinculo iuncti rectè censentur: sed accidit nonnunquam vt imperandi consuetudine deprauati, & in Tyrannidem vergentes, omnia ad se trahant, & contempto Ordinum, & Senatus sui consensu, ex sese pariant: id est ex arbitrio proprio, & imperio mero cuncta administrent. Id populi ægrè ferentes, & ipsi molinn-*

moliuntur Caput aliquod rerum ex ſeſe creare, & extollere. Ea res ex occultâ ſollicitatione nobilium, & procerum ferè initia ſumit, quibus conniuentibus, tum populi ſuſcitatio tentatur; ex qua Tumor quidam rerum (per Typhonis infantiam ſignificatus) ſequitur. Atque iſte rerum ſtatus ab inſitâ Plebis prauitate & naturâ malignâ (Serpente Regibus infeſtiſſimo) nutricatur. Defectione autem viribus coalitâ, poſtremò res in apertam rebellionem erumpit; quæ quia infinita mala & regibus & populis infligit, ſub dirâ illâ Typhonis effigie repraſentatur, in quâ Centum Capita ob diuiſas poteſtates, Ora flammantia ob incendia, Anguium cingula ob peſtilentias, (præſertim in obſidionibus) Manus ferreæ ob cades, vngues Aquilini ob rapinas, Corpus plumis contectũ ob perpetuos rumores, & nuncios & trepidationes, & huiuſmodi. Atque interdum Rebelliones iſtæ tam prænalidæ ſunt, vt Reges cogantur, tanquam à Rebellibus tranſportati, relictis Regni ſedibus & vrbibus primarijs, vires contrahere, & in remotam

mutam aliquam, & obscuram Pronunciam de tionis suæ se recipere, Neruis & Pecuniarum, & Maiestatis accisis: sed tamen non ita multò post Fortunam prudenter tolerantes, virtute & industriâ Mercurij neruos recipiunt, hoc est, affabiles facti, & per edicta prudentia & sermones benignos, reconciliatis subditorum animis & voluntatibus, subinde alacritatem ad impensas conferendas, & nouum Auctoritatis vigorem excutant. Nihilominùs prudentes, & cautè aleam Fortunæ tentare plerunque nolunt, & à pugnâ abstinent, sed tamen operam dant, vt aliquo facinore memorabili existimationem Rebellium frangant. Quod si ex voto succedat, Illi vulneris accepti conscij, & rerum suarum trepidi, primò ad fractas, & inanes minas veluti Serpentum sibilos se vertunt. Deinde rebus desperatis fugam capessunt. Atque tum demùm postquam ruere incipiant, tutum est, & tempestiuum Regibus, copijs & vniuersâ mole regni tanquam Ætna Monte eos persequi, & opprimere.

CYCLO-

3.
CYCLOPES, siue Ministri terroris.

NArrant CYCLOPES, *ob feritatem & immanitatem primò à Ioue in Tartarum detrusos, & perpetuò carceri adiudicatos fuisse: verum posteà Tellus Ioui persuasit, ei non absre fore, si eos vinclis liberaret, & eorum operâ ad fulmina fabricanda uteretur. Quod & factum est, atque illi officiosi, & industrij fulmina atque alia terroris instrumenta assiduo opere & minaci strepitu fecerunt. Tempore autem labente euenit, vt Iupiter AEsculapio Apollinis filio succenseret, ob hominem medicinâ à morte excitatum; Iram autem tegens (quia parùm iusta indignandi causa suberat ob facinus pium, & celebre) CYCLOPES in eum secretò instigauit, qui nihil cunctati fulmine eum interemere: In cuius rei vindictam, Apollo Ioue non prohibente sagittis eos confecit. Fabula ad Regum facta pertinere videtur. Illi enim Ministros sæuos, & sanguinarios, & exactores*

ctores primò supplicijs afficiunt, & à rebus summouent. Postea ex Concilio Telluris, id est, ignobili, & parùm honorifico, prævalente vtilitate eos rursus adhibent, sicubi aut executionum seueritate, aut exactionum acerbitate opus est. Illi naturâ truces, & ex priore fortunâ exasperati, & satis sentientes, quid ab illis expectetur, miram diligentiam in huiusmodi rebus præstant; sed parùm cauti, & ad gratiam ineundam & aucupandam præcipites, aliquando ex secretis Principum nutibus & incertis mandatis inuidiosam aliquam executionem peragunt. Principes autem inuidiam declinantes, & satis gnari huiusmodi instrumenta nunquam sibi defutura, eos destituunt; & propinquis & amicis eorum qui pœnas subierunt, atque horum delationibus & vindictæ & odio populari eos relinquunt, vnde magno plausu, ex prosperis in reges votis & acclamationibus, serò magis quàm immeritò pereunt.

NAR-

4.
NARCISSVS, siue Philautia.

NARCISSVS *fuisse traditur formâ, & venustate mirabilis, sed superat superbia ingens, & fastidium intolerandum. Itaq; cùm sibi placeret, alios despiceret, vitam egit solitariam in syluis, & venationibus, cum paucis comitibus quibus ipse omnia erat. Assectabatur etiam eum vbique Nympha Eccho. In hoc vitæ instituto fatale ei erat ad fontem quendam lympidum venire, & iuxta eum sub æstu mediæ diei decumbere. Cùm autem in aqua Imaginem propriam aspexisset, in contemplationem sui, ac deinde in admirationem effusus, & raptus, nullo modo ab huiusmodi spectro, & simulacro distrahi poterat; sed perpetuò defixus obtorpuit; ac tandem in florem nominis sui conuersus est; qui Flos ineunte Vere se ostendit, & Dijs inferis, Plutoni, Proserpinæ & Eumenidibus sacer est. Fabula illorum & ingenia & fortunas representare videtur, qui siue ob formam,*

siue

siue ob aliquas alias dotes quibus ab ipsâ naturâ, nullâ accedente industriâ propriâ ornati & insigniti sunt, effusè se ipsos amant, & quasi depereunt. Cum hoc enim animi statu coniunctum fere est; vt non multùm in publico, aut in rebus ciuilibus versentur; cùm in eo vitæ genere necesse sit occurrere multos neglectus & vilipendia, quæ animos eorum deijcere & turbare possint. Itaque vitam plerumq; degunt solitariam, & priuatam, & vmbratilem, cum perpauco comitum delectu, cóq; ex iis qui illos magnopere colere, & admirari videntur, quíque illis veluti Eccho in omnibus dictis suis assentantur, & verborum obsequia præstant. Ex hâc consuetudine deprauatos, & inflatos, & tandem admiratione sui ipsius attonitos, mira occupat desidia & inertia, vt prorsus torpeant, & omni vigore, & alacritate destituantur. Eleganter autem sumitur Flos vernus ad huiusmodi ingeniorum similitudinem, cùm illa ingenia sub initia sua floreant, & celebrentur, sed ætate confirmatâ expectationem de iis conceptam

desti-

deſtituant, & fruſtrentur. Eôdem pertinet, quod Flos ille Diis inferis ſacer ſit; quia homines talis indolis ad omnia inutiles prorſus euadunt. Quicquid autem nullum ex ſe fructum edit, ſed (veluti via nauis in mari) tranſit, & labitur, id apud antiquos vmbris, & Diis inferis conſecrari ſolebat.

5
STYX, ſiue Fœdera.

PEruulgata eſt narratio, & in compluribus fabulis interponitur, de vnico illo Iuramento, quo Dij ſuperi ſe obſtringere ſolebant, cùm pœnitentiæ locum ſibi nullo modo relinqui volebant. Illud Iuramentum nullam Maieſtatem cæleſtem, nullum Attributum diuinum aduocabat, & teſtabatur; ſed STYGEM, *Fluuium quendam apud inferos, qui atria Ditis, multis ſpiris interfuſus cingebat. Hæc enim formula Sacramenti ſola, neque præter eam alia quæpiam, firma habita eſt, & inuiolabilis; Scilicet incumbebat pœna periurij, Diis imprimis metuenda, vt qui fefelliſſet, ad Deorum conuiuia per cer-*

ta annorum spacia non accederet. Fabula de Fœderibus, & Pactis Principum conficta videtur: in quibus illud nimio plus quàm oporteret verum est, Fœdera quâcunque solennitate & religione iuramenti munita, parùm firma esse, adeò vt ferè ad existimationem quandam & famam, & Ceremoniam magis quàm ad fidem & securitatem, & effectum adhibeantur. Quin si accesserint etiam affinitatis vincla velut Sacramenta Naturæ, si merita mutua, tamen omnia infra ambitionem, & vtilitatem, & Dominationis licentiam esse, apud plærósque reperiuntur. Tantò magis, quòd Principibus facile sit pr prætextus varios, & speciosos, cupiditates suas, & fidem minùs sinceram (nemine rerum arbitro, cui ratio sit reddenda) tueri, & velare. Itaque vnum assumitur verum, & proprium fidei firmamentum, neque illud Diuinitas aliqua cœlestis: Ea est Necessitas (Magnum potentibus Numen;) & Periculum Status, & Communicatus Vtilitatis. Necessitas autem per STYGEM eleganter repræsentatur, Flumen fatale

fatale, & irremeabile. Atque hoc numen aduocauit ad Fœdera Iphicrates Athenienſis, *qui quoniam inuentus eſt, qui ea apertè loqueretur, quæ plerique tacitè animo voluunt, non abs re ſit, ipſius verba referre. Is cùm Lacedemonios, varias Cautiones & Sanctiones, & Fœderum Firmamenta, & vincula excogitare & proponere animaduerteret, interfatus;* Vnum (*inquit*) Lacedemonij, nobis vobiſcum vinculum, & ſecuritatis ratio eſſe poſſit, ſi planè demonſtretis, vos ea nobis conceſsiſſe, & inter manus poſuiſſe, vt vobis facultas lædendi nos, ſi maximè velletis, minimè ſuppetere poſſit. *Itaq; ſi facultas lædendi ſublata ſit, aut ſi ex fœdere rupto periculum ingruat perditionis, aut diminutionis ſtatus, aut vectigalium, tum demum fœdera rata et ſancta, et tanquam Iuramento* STYGIS *confirmata cenſeri poſſint: cùm metus ſubſit interdicti illius & Suſpenſionis à Conuiuijs Deorum; ſub quo nomine Imperij Iura, & prærogatiuæ, & affluentia & fœlicitas antiquis ſignificantur.*

6

PAN, siue Natura.

ANtiqui *vniuersam Naturam sub personâ* PANIS *diligentissimè descripserunt*; Huius *generationem in dubio relinquunt. Alij enim asserunt eum à* Mercurio *genitum; alij longè aliam generationis formam ei tribuunt; Aiunt enim Procos vniuersos cum* Penelope *rem habuisse, ex quo promiscuo concubitu,* PANA *communem filium ortum esse. Atque in hac posteriore narratione, procul dubio, aliqui ex recentioribus, veteri fabulæ, nomen* Penelopes *imposuere, quod & frequenter faciunt, cùm narrationes antiquiores, ad personas & nomina iuniora traducunt, idque quandòque absurdè & insulsè; vt hîc cernere est; Cùm* PAN *ex antiquissimis Dijs, & longè ante tempora* Vlixis *fuerit, atq; insuper* Penelope *ob matronalem castitatem Antiquitati venerabilis haberetur. Neque prætermittenda est tertia illa generationis explicatio: quidam enim prodiderunt eum Iouis, &*

Hybreos,

Hybreos, id est, Contumeliæ filiũ fuisse. Vtcunque orto, Parcæ *illi sorores fuisse perhibentur. Effigies autem* PANIS *talis ab Antiquitate describitur: Cornutus; cornibus vsque ad Cœlum fastigiatis, corpore toto hispidus, & villosus, barbâ imprimis promissâ. Figura biformis, humana quoad superiora, sed semifera, & in Capræpedes desinens. Gestabat autem Insigna Potestatis, sinistrâ, Fistulam, ex septem calamis compactam; dextrâ Pedum, siue Lignum, superiùs curuum, & inflexum; Induebatur autem* Chlamide *ex pelle* Pardalis. *Potestates ei et Munera huiusmodi attribuuntur, vt sit Deus venatorum, etiam pastorum, & in vniuersum Ruricolarum: Præsesitem Montium: erat etiam proximus* Mercurio *Nuncius Deorum. Habebatur insuper Dux, & Imperator Nympharum, quæ circa eum perpetuò Choreas ducere, & tripudiare solebant: comitabantur & Satyri, et his seniores Sileni. Habebat etiam potestatem terrores immittendi præsertim inanes, & superstitiosus, qui et Panici vocati sunt. Res gestæ au-*

tem eius non multæ memorantur: Illud præcipuum, quòd Cupidinem prouocauit ad luctam, à quo etiam in certamine victus est. Etiam Typhonem Gygantem retibus implicauit, & cohibuit: atque narrant insuper, cùm Ceres mœsta, & ob raptam Proserpinam indignata, se abscondisset, atque Dij omnes ad eam inuestigandam magnopere incubuissent, & se per varias vias dispertiti essent; Pani solummodò ex fœlicitate quâdam contigisse vt inter venandum eam inueniret, et indicaret. Ausus est quoque cum Apolline de victoria Musices decertare, atque etiam Myda iudice prælatus est: ob quod Iudicium Mydas asininas aures tulit, sed clam, & secretò. Amores Panis nulli referuntur, aut saltem admodum rari, quod mirum inter turbam Deorum prorsus tam profusè amatoriam videri possit. Illud solummodo ei datur, quòd Eccho adamaret, quæ etiam vxor eius habita est, atq; vnam etiam Nympham Syringam nomine, in quam propter iram, & vindictam Cupidinis (quem ad luctam prouocare non reueritus

reueritus esset) incensus est. Neque etiam prolem vllam suscepit (quod similiter mirum est, cùm Dij præsertim Masculi prolifici admodum essent) nisi quòd ei tribuatur tanquam filia, muliercula quædam Ancilla IAMBE *nomine, quæ ridiculis narratiunculis oblectare hospites solebat, eiúsque proles ex coniuge* Eccho *esse, à nonnullis existimabatur. Fabula nobilis, si quæ alia, atque naturæ arcanis & mysterijs grauida, & quasi distenta.*

PAN *(vt & nomen ipsum etiam sonat) Vniuersitatem Rerum, siue Naturam repræsentat & proponit. De huius origine, duplex omninò sententia est; atque adeò esse potest: aut enim à* MERCVRIO *est, verbo scilicet diuino, (quod & Sacræ literæ extra controuersiam ponunt, & Philosophis ijs, qui magis diuini habiti sunt visum est;) aut ex confusis rerum seminibus. Qui enim vnum rerum principium posuerunt, aut ad Deum illud retulerunt; aut si materiatum principium volunt, illud tamen potentiâ varium asseruerunt: adeò vt omnis huiusmodi*

controuersia, ad illam distributionem reducatur, vt Mundus sit, vel à Mercurio, vel a Procis omnibus.

Namque canebat vti magnum per inane coacta
Semina, terrarùmq; animæq; Marisq; fuissent
Et liquidi simul ignis, & his exordia primis,
Omnia & ipse tener Mundi concreuerit orbis.

Tertia autem generatio Panis eiusmodi est, vt videantur Græci aliquid de Hebræorum mysteriis, vel per Ægyptios internuncios, vel vtcunque inaudiuisse; pertinet enim ad statum Mundi *non in meris natalibus suis, sed post lapsum* ADAMI, *morti, & corruptioni expositum, & obnoxium factum. Ille enim status, Dei, & Peccati proles fuit, ac manet. Itaque triplex ista narratio de generatione* PANIS, *etiam vera videri possit, si ritè & rebus, & temporibus distinguatur: Nam iste* PAN, *quem intuemur, & contemplamur, ac nimio plus quam oportet colimus, ex verbo Diuino, mediante Confusa Materia, & subintrante Prauaricatione, & Corruptione ortum habet. Naturæ rerum, Fata rerum, sorores verè perhibentur & ponuntur; naturalium siquidem Causarum*

rum Catenæ Ortus rerum, & Durationes, & Interitus, & Depressiones, & Eminentias, & Labores, & Fœlicitates, & Fata denique omnia, quæ rebus accidere possunt, trahunt. Cornua autem Mundo attribuuntur; quòd Cornua huiusmodi ab imo latiora, ad verticem acuta sint: Omnis enim rerum natura instar Pyramidis acuta est: Indiuidua enim infinita sunt; ea colliguntur in species, & ipsas multiplices. Species rursùs insurgunt in genera, atque hæc quoque ascendendo in magis generalia contrahuntur, vt tandem natura tanquã in vnum coire videatur. Neque mirum est PANIS cornua etiam Cœlum ferire; cùm summitates naturæ siue Ideæ vniuersales etiam ad diuina quodammodo pertingant. Paratus enim, & propinquus est transitus à Metaphysicâ ad Theologiam naturalem. Corpus autem Naturæ elegantissimè, & verissimè depingitur Hirsutum, propter rerum Radios; Radij enim sunt tanquam Naturæ crines, siue villi, atque omnia ferè vel magis vel minùs radiosa sunt; quod

in facultate visus manifestissimum est, nec minùs in omni virtute & operatione ad distans: Quicquid enim operatur ad Distans, id etiam Radios emittere rectè duci potest, sed maximè omnium prominet Barba Panis, *quia Radij Corporum cœlestium maximè ex longinquo operantur & penetrant. Quin et Sol, quando parte superiore eius nube obsolutà, Radij inferiùs erumpunt, ad aspectum Barbatus cernitur. Etiam Corpus Naturæ rectissimè describitur Biforme, ob differentiam Corporum Superiorum, Et Inferiorum. Illa enim ob pulchritudinem & motus æquabilitatem et constantiam, necnon Imperium in terram, & terrestria, meritò sub Humanâ figurâ repræsentantur: Hæc autem ob perturbationem, & motus incompositos, & quòd à Cœlestibus regantur, Bruti animalis figurâ contenta esse possunt. Eadem Corporis descriptio pertinet ad participationem specierum. Nulla enim Natura simplex videri potest, sed tanquam ex duobus participans et concreta. Habet enim Homo nonnihil*

ex

ex Bruto, *Brutum nonnihil ex Plantâ, Planta nonnihil ex Corpore inanimato, omniáque reuerâ Biformia sunt, et ex Specie superiore, et inferiore compacta. Acutissima autem est Allegoria de Pedibus Capræ, propter motum ascensionis Corporum terrestrium versus Regiones Aeris et Cœli: Capra enim Animal scansorium est, eaque è rupibus pendere, atque in præcipitijs hærere amat; quod etiam res licèt inferiori Globo destinatæ, miris modis faciunt, vt in Nubibus, & Meteoris manifestissimum est. Insignia autem in manibus* PANIS *duplicia. Alterum Harmoniæ, alterum Imperij. Fistula enim ex septem calamis, Concentum rerum, & Harmoniam, siue concordiam cum discordiâ mistam, quæ ex septem stellarum Errantium motu conficitur, euidentèr ostendit. Pedum autem illud etiam nobilis translatio est; propter vias Naturæ partim Rectas, partim Obliquas. Præcipuè autem Lignum, siue Virga, versus superiorem partem, curuum est; quia omnia prouidentiæ diuinæ opera in Mundo ferè per Ambages,*

& Circuitus fiunt; vt aliud agi videri possit, aliud interim reuerà agatur; vt Iosephi *venditio in Ægyptum, et similia. Quinetiam in Regimine Humano omni prudentiore, qui ad gubernacula sedent, populo conuenientia per prætextus et vias obliquas facilè ùs que volunt, quàm ex directo superinducunt, et insinuant; adeo vt omnis Imperij Virga siue Bacillum vere superiùs infixum sit. Vestis* PANIS *et amiculum ingeniosè admodum ex pelle* PARDALIS *fuisse fingitur; propter Maculas vbique sparsas; Cœlum enim stellis, Maria Insulis, Tellus floribus conspergunter, atque etiam res particulares ferè variegata esse solent circa superficiem, quæ veluti rei Chlamis est. Officium autem* PANIS *nullâ aliâ re tam ad vitum proponi, atque explicari potuerit, quam vt Deus venatorum sit: Omnis enim naturalis actio, atque adeo motus & processus, nihil aliud quàm venatio est. Nam & Scientia & Artes Opera sua venantur, & Concilia humana Fines suos, atque res naturales omnes vel alimenta sua*

tanquam

tanquam prædam, vel Voluptates suas tanquam solatium venantur, idque modis peritis & sagacibus.

Torua Leæna Lupũ sequitur, Lupus ipse capellam,
Florentem Cythisum sequitur lasciua Capella.

Etiam Ruricolarum in genere PAN *Deus est, quia huiusmodi homines magis secundùm naturam viuunt, cùm in vrbibus & Aulis natura à cultu nimio corrumpatur; vt illud Poëtæ amatorium verum sit.*

---Pars minima est ipsa puella sui.

Montium autem imprimis Præses dicitur PAN, *quia in Montibus & locis editis Natura rerum panditur, atque oculis & contemplationi magis subijcitur. Quod alter à* Mercurio *Deorum nuncius sit* PAN, *ea Allegoria planè diuina est, cum proximè post verbum Dei, ipsa Mundi Imago, diuinæ potentiæ & sapientiæ præconium sit. Quod & Poëta diuinus cecinit.* Cœli enarrant gloriam Dei, atque opera manuum eius indicat firmamentum. PANA *autem oblectant Nymphæ; Animæ scilicet: Delitiæ enim Mundi, Animæ viuentium sunt: Ille autem*

meritò

meritò earum Imperator, cùm illæ naturam quæque suam veluti Ducem sequantur, & circa eam cum infinitâ varietate, veluti singulæ more patrio saltent, & choreas ducant, motu neutiquam cessante: vnâ perpetuò comitantur Satyri & Sileni; Senectus scilicet et Iuuentus; Omnium enim rerum est ætas quædam hilaris et saltatrix; atque rursùs ætas tarda et bibula: vtriùsque autem ætatis studia verè contemplanti (tanquam Democrito*) fortassè ridicula, et deformia videntur, instar Satyri alicuius aut Sileni. De* Panicis *autem terroribus prudentissima doctrina proponitur: Natura enim rerum omnibus viuentibus indidit metum, ac formidinem vitæ atque essentiæ suæ conseruatricem, ac mala ingruentia vitantem et depellentem: verùntamen eadem Natura modum tenere nescia est; sed timoribus salutaribus semper vanos, et inanes admiscet, adeo vt omnia (si intus conspici darentur) Panicis terroribus plenissima sint; præsertim humana, quæ superstitione (quæ verè nihil aliud, quàm*

Panicus

Panicus terror est) in immensum laborant; maximè Temporibus duris, & trepidis & aduersis. Quod verò attinet ad audaciam PANIS, *& Pugnam per prouocationem cum Cupidine; id eò spectat, quia Materia non caret inclinatione & appetitu ad dissolutionem Mundi & recidiuationem in illud Chaos antiquum, nisi prænalidâ rerum concordiâ (per Amorem siue Cupidinem significatâ) malitia & impetus eius cohiberetur & in ordinem compelleretur: Itaque bono admodum hominum & rerum fato fit, vt illud certamen* PAN *aduersum experiatur, & victus abscedat. Eôdem prorsùs pertinet, & illud de* Typhone *in retibus implicato; quia vtcunque aliquando vasti, & insoliti rerum tumores sint (id quod* Typhon *sonat) siue intumescant maria, siue intumescant nubes, siue intumescat Terra, siue alia, tamen Rerum Natura huiusmodi corporum Exuperantias, atque insolentias, Reti inextricabili implicat, & coërcet, & veluti catenâ adamantinâ deuincit. Quod autem Inuentio* Cereris *huic*

Deo

Deo attribuitur, idque inter venationem; reliquis Dijs negatur, licèt sedulò quærentibus, & illud ipsum agentibus; monitum habet verum admodum & prudens; hoc est, ne rerum vtilium, ad vitam & cultum Inuentio, à Philosophijs Abstractis, tanquam Dijs Maioribus expectetur; licèt totis viribus in illud ipsum incumbant, sed tantummodò à Pane, *id est, Experientiâ sagaci & rerum Mundi notitiâ vniuersali, quæ etiam casu quodam ac veluti inter venandum in huiusmodi inuenta incidere solet. Illud autem Musices certamen, eiusq; euentus, salutarem exhibet doctrinam, atque eam quæ rationi & iudicio humano gestienti, & se efferenti sobrietatis vincula injcere possit. Duplex enim videtur esse* Harmonia, *& quasi Musica: altera Prouidentiæ Diuinæ, altera Rationis Humanæ. Iudicio enim humano, ac veluti auribus Mortalium, Administratio Mundi & Rerum, & iudicia Diuina secretiora sonant aliquid durum, & quasi absonum: quæ inscitia licèt Asinis auribus merito insigniatur, tamen*

& illæ ipsæ aures secretò, nec palàm gestantur: Neque enim huiusce rei deformitas à vulgo conspicitur, aut notatur. Postremò, minimè mirum est si nulli Amores Pani attribuantur, præter coniugium Ecchus; Mundus enim se ipse, atque in se rebus omnibus fruitur: qui amat autem, frui vult, neque in Copiâ, desiderio locus est. Itaque mundi Amores esse nulli possunt, nec potiendi Cupido, cum se ipse contentus sit, nisi fortasse sermones: ij sunt Nympha, Eccho, aut si accuratiores sint, Syringa. Inter Sermones autem, siue voces, excellenter ad coniugium mundi sumitur sola Eccho; Ea enim demùm vera est Philosophia, quæ mundi ipsius voces fidelissimè reddit, & veluti dictante mundo, conscripta est; & nihil aliud est, quàm eiusdem simulacrum & reflexio, neque addit quicquam de proprio, sed tantùm iterat, & resonat. Ad mundi etiam Sufficientiam & Perfectionem pertinet, quòd prolem non edat. Ille enim per partes generat, per Totum autem quomodo generare possit? cùm Corpus extra ipsum non sit.

Nam

Nam de Filiâ eius Putatiuâ, mulierculâ illâ, est sanè ea adiectio quædam ad Fabulam sapientissima; per illam enim repræsentantur eæ, quæ perpetuis temporibus passim vagantur, atque omnia implent, vaniloquæ de rerum Naturâ Doctrinæ, reipsâ infructuosæ, genere quasi subditiciæ, garrulitate verò interdum iucundæ, interdum molestæ & importunæ.

7.

PERSEVS, siue bellum.

PERSEVS *traditur fuisse à Palla de missus ad obtruncandam Medusam, quæ populis plurimis ad Occidentem in extremis Hiberiæ partibus maximæ calamitati fuit. Monstrum enim hoc tam dirum atque horrendum fuit, vt aspectu solo homines in saxa verteret. Erat autem è Gorgonibus vna ac sola Mortalis Meduſa; cùm Passiuæ reliquæ non essent. Itaq;* PERSEVS *ad tam nobile facinus se comparans, arma, ac dona à tribus Dijs accepit: Talares alas à Mercurio, à Plutone galeam,*

leam, Scutum à Pallade, & ſpeculum. Neque tamen, licèt tanto apparatu inſtructus, ad Meduſam rectâ perrexit: ſed primùm ad Græas diuertit, Eæ ſorores ex alterâ parente Gorgonibus erant. Atque Grææ iſtæ Canæ iam à Natiuitate erant, & tanquam vetulæ. Oculus autem ijs tantummodo & dens erat omnibus vnicus, quos prout exire foras quamque contigerat, viciſſim geſtare, reuerſæ autem iterum deponere ſolebant: Hunc itaque oculum, atque hunc dentem illæ PERSEO commodârunt. Tum demùm cùm ſe abundè ad deſtinata perficienda inſtructum iudicaret, ad Meduſam properauit impipiger & volans: Illam autem dormientem offendit: Neque tamen Aſpectui eius (ſi euigilaret) ſe committere audebat, ſed Ceruice reflexâ, in ſpeculum Palladis inſpiciens, atque hoc modo ictus dirigens, caput ei abſcidit. Ex ſanguine autem Meduſæ fuſo, ſtatim Pegaſus alatus emicuit. Caput autem abſciſſum PERSEVS in Scutum Palladis inſeruit, cui etiamnùm ſua manſit vis, vt ad eius intuitum omnes

ſeu

seu attoniti aut syderati obrigerent. Fabula de Belligerandi ratione & prudentiâ conficta videtur. Atque in ipsâ de bello suscipiendo, & de genere belli eligendo deliberatione, tria proponit præcepta sana, & grauia, tanquam ex consilio Palladis. Primò vt de subingatione Nationum Finitimarum quis non admodum laboret. Neque enim eadem est patrimonij, & imperij amplificandi ratio. Nam in possessionibus priuatis, vicinitas prædiorum spectatur: sed in propagando imperio, Occasio & belli conficiendi facilitas, & fructus loco vicinitatis esse debet. Certè Romani, quo tempore Occidentem versus, vix vltra Liguriam penetrauerant, Orientis Prouincias vsque ad Montem Taurum armis & imperio complexi sunt. Itaque PERSEVS *licet Orientalis, tamen longinquam expeditionem, vsq; ad extrema Occidentis minimè detractauit. Secundò Curæ esse debet, vt iusta & honorifica subsit belli causa: Id enim & alacritatem tum militibus, tum populis impensas conferentibus addit: & Societates aperit,*

rit, & conciliat, & plurimas denique commoditates habet. Nulla autem belli causa magis pia sit, quàm debellatio Tyrannidis, sub quâ populus succumbit, & prosternitur sine animis & vigore, tanquam sub aspectu Medusæ. Tertiò prudenter adduur; quod cùm tres Gorgones fuerint (per quas Bella representantur) PERSEVS *illam delegerit, quæ fuerit Mortalis; hoc est, bellum eius conditionis, quod confici, & ad exitum perduci posset, nec vastas, aut infinitas spes persecutus est. Instructio autem* PERSEI *ea est, quæ ad Bellum vnicè confert, & fortunam ferè trahit. Accepit enim Celeritatem à* Mercurio, *Occultationem Consiliorum ab* Orco, *& Prouidentiam à* Pallade. *Neque caret Allegoriâ eâque prudentissimâ, quòd Alæ illæ Celeritatis Talares, non Axillares fuerint, atq; pedibus non humeris additæ; quia non tam in primis belli aggressibus quàm in eis quæ sequuntur, & primis subsidio sunt, Celeritas requiritur: Nullus enim error in bellis magis frequens est, quàm quòd Prosecutiones, & subsidiarij*

rij Impetus, Initiorum alacritati non respondent. Etiam illa Prouidentiæ Diuisio (Nam de galeâ Plutonis, *quæ homines inuisibiles reddere solebat, Parabola manifesta est) ingeniosa videtur de Scuto, & speculo; neque enim ea Prouidentia solùm adhibenda est, quæ cauet instar Scuti, sed illa altera per quam hostium vires, & motus, & consilia cernuntur, instar speculi* Palladis. *Verùm* Perseo *vtcunque copijs aut animis instructo, restat aliud quiddam maximi per omnia momenti antequàm incipiatur bellum, nimirum vt diuertat ad Græas. Græ autem Proditiones sunt, Bellorum scilicet Sorores, non germanæ illæ quidem, sed generis nobilitate quasi impares. Bella enim generosa, Proditiones degeneres & turpes. Earum descriptio elegans est, vt canæ a natiuitate sint, & tanquam Vetulæ, propter perpetuas Proditorum Curas & Trepidationes: Earum autem vis (antequam in manifestam defectionem erumpant) aut in Oculo, aut in Dente est: Omnis enim Factio à statu quopiam alienata, & speculatur, & mordet:*

Atque

Atque huiusmodi Oculus & Dens tanquam Communis est. Nam quæ didicerunt, & nouerunt, ferè per manus factionis ab vno ad alterum transeunt, & percurrunt. Et quod ad Dentem attinet, vno ferè ore mordent, & similem Cantilenam canunt, vt si vnum audias, omnes audias. Itaq; PERSEO *conciliandæ sunt istæ Græ, vt oculum, & dentem ei commodent: Oculum ad Indicia, dentem ad rumores serendos, & inuidiam conflandam, & animos hominum sollicitandos. His itaque dis. positis, & præparatis, sequitur ipsa Belli actio. In eâ Medusam dormientem inuênit: Prudens enim belli susceptor, semper ferè hostem assequitur imparatum & securitati propiorem: Atque nunc tandem speculo Palladis opus est; Plurimi enim ante ipsa pericula res hostium acutè & attentè introspicere possunt; sed in ipso periculi articulo præcipuus est vsus speculi, vt modus periculi cernatur, terror non offundatur: (quod per illum intuitum capite auerso significatur) A bello perfecto sequuntur effecta duo: Primùm* Pegasi illa gene-

generatio & exuſcitatio, quæ ſatis euidenter Famam denotat, quæ per omnia volat & victoriam celebrat: Secundum, Geſtatio capitis Meduſæ in ſcuto; ſiquidem nullum præſidij genus huic ob præſtantiam comparari poſſit. Vnicum enim facinus inſigne, & memorabile fœliciter geſtum, & perpetratum, omnes immicorum motus cohibet, atque maleuolentiam ipſam ſtupidam reddit.

8.

ENDYMION, ſiue Gratioſus.

PAſtor ENDYMION *traditur à Lunâ fuiſſe adamatus: nouum autem, & ſingulare erat conſuetudinis genus, ſiquidem ille decumbebat in natiuâ quàdam ſpecu, ſub ſaxis Latmijs; Luna autem haud rarò de Cœlo perhibetur deſcendiſſe, & ſopiti Oſcula petiſſe, ac rurſus in Cœlum ſe recepiſſe. Neque tamen otium iſtud, & ſomnus in detrimentum fortunarum eius cedebat. Sed Luna interim effecit, vt pecus*

eius

eius pingueſceret admodum, ac numero etiam fœliciſſimè auctum eſſet, vt nulli paſtorum greges eſſent lætiores, aut numeroſiores. Fabula ad ingenia & mores Principum pertinere videtur. Illi enim cogitationum pleni, & inſuſpiciones propenſi, non facilè ad conſuetudinem vitæ interiorem recipiunt homines qui ſunt perſpicaces, & curioſi & quaſi animo vigilantes, ſiue exſomnes: ſed potiùs eos, qui ingenio ſunt quieto, & morigero, & quod placitum eſt illis patiuntur, & nil vltrà inquirunt, ſed ſe veluti ignaros & nil ſentientes & quaſi ſopitos præbent; denique magis obſequium ſimplex, quam obſeruantiam callidam præſtant. Etenim cum huiuſmodi hominibus Principes de Maieſtate ſuâ veluti Luna de Orbe ſuperiore, deſcendere, & perſonam (quam perpetuò gerere inſtar Oneris cuiuſdam ſit) deponere, & familiariter verſari libenter conſueuerunt, idque ſetuto facere poſſe putant. Id quod in Tiberio Cæſare Principe omnium maximè difficili, præcipuè annotatum fuit: apud quem illi ſolummodo gratioſi

tiosi erant, qui notitiam morum eius reuerâ habebant, sed pertinaciter, & quasi stupidè dissimulabant. Quod etiam Lodouico *vndecimo Francorum Regi Principi cautissimo, & callidissimo in moribus erat. Neque inelegantèr in Fabulâ ponitur Antrum illud* Endymionis: *quia ferè vsitatum est illis qui huiusmodi gratiâ apud Principes florent, habere secessus aliquos amœnos, quò illos inuitent, ad otium & animi remissionem, absque Fortunæ suæ mole. Qui autem in hoc genere gratiosi sunt, plerumq; rem suam bene agunt. Nam Principes licèt fortasse ad honores eos non euehant, tamen cùm vero affectu, nec propter vtilitatem tantùm illos diligant, munificentiâ sua eos ditare consueuerunt.*

9
SOROR GYGANTVM, siue Fama.

MEmorant Poetæ, GYGANTES *è terrâ procreatos, bellum Ioui & superis intulisse, & fulmine disiectos*

&

& deiectos fuisse. Terram autem Deorum irâ irritatam in vindictam natorum suorum, Famam *progenuisse; extremam Gygantibus sororem.*

Ill. Terra parens ira irritata Deorum
Extremã (vt perhibent) Cœo Enceladòq; sororẽ,
Progenuit.----

Huius Fabulæ ea sententia videtur esse: per Terram, *Naturam vulgi significârunt, perpetuò tumidam & malignam versus imperantes, & res nouas parturientem: Hæc ipsa occasionem adepta, Rebelles parit & Seditiosos, qui Principes ausu nefario exturbare, & deijcere machinantur; quibus oppressis, eadem Plebis natura deterioribus fauens, & tranquillitatis impatiens, rumores gignit, & susurros malignos & Famas querulas, & famosos libellos, & cæteraid genus, ad inuidiam eorum qui rebus præsunt; vt Actiones Rebellium, & Famæ seditiosæ genere, & stirpe non differant; sed veluti sexu tantùm, cùm istæ muliebres videantur, illæ viriles.*

10

ACTÆON ET PENTHEVS, siue Curiosus.

CVriositas *humana in secretis rimandis, & eorum notitiâ appetitu malè sano concupiscendâ, & prensandâ, duplici exemplo apud antiquos coercetur: Altero* Actæonis, *altero* Penthei. Actæon *cum* Dianam *imprudens, & casu sine veste vidisset, in Cervum versus à canibus quos alebat, dilaceratus est.* Pentheus *cùm sacrificiorum* Bacchi *occultorum, conscensâ arbore, spectator esse voluisset, furore percitus est. Fuit autem* Penthei *dementia eius generis, vt res congeminâsse existimaret, & duo Soles & rursus duæ Thebæ ei ob oculos versarentur; adeò cum Thebas properaret, statim alteris Thebis conspectis retraheretur: Atque hoc modo perpetuo & irrequietè sursùm & deorsum ferretur.*

Eumenidũ demens, qualis videt, agmina Pentheus,
Et Solem geminũ, & duplices se ostendere Thebas.

Fabularum prima, ad secreta Principum

pum; secunda, ad secreta diuina pertinere videtur. Qui enim Principibus non admissi, & præter eorum voluntatem secretorum conscij sunt, odium certissimum apud eos consequuntur. Itaque gnari se peti, & occasiones captari, vitam degunt Ceruorum more timidam & suspicionibus plenam. Quin & illud sæpiùs accidit, vt à seruis & domesticis, in gratiam Principum, accusentur & euertantur. Vbi enim Principis offensio manifesta est; quot serui, tot ferè Proditores esse consueuerunt; vt Actæonis fatum illos maneat. Alia est Penthei calamitas. Qui enim ausu temerario, mortalitatis parùm memores, per excelsa Naturæ & Philosophiæ fastigia (tanquam arbore conscensâ) ad Mysteria diuina aspirant, hijs pœna proposita est, perpetuæ Inconstantiæ, & Iudicij vacillantis & perplexi. Cùm enim aliud sit Lumen Naturæ, aliud Diuinum; ita cum illis fit, ac si duos Soles viderent. Cúmque actiones vitæ, & decreta voluntatis ab intellectu pendeant: sequitur etiam vt non minùs voluntate, quàm opinione

hæsitent, nec sibi omninò constent: Itaque & duas Thebas similiter videm. Per Thebas enim actionum fines describuntur (cum Thebis Pentheo esset domus & perfugium.) Hinc fit, vt nesciant, quò se vertant, sed de summâ rerum incerti & fluctuantes, tantùm subitis mentis impulsibus in singula circumagantur.

II.

ORPHEVS, siue Philosophia.

FAbula de ORPHEO *vulgata, nec tamen Interpretem fidum per omnia sortita,* Philosophiæ *vniuersæ imaginem referre videtur. Persona enim* ORPHEI *viri admirandi, & planè diuini, & omnis harmoniæ periti, & modis suauibus cuncta vincentis, & trahentis, ad* Philosophiæ *descriptionem facili transitu traducitur. Labores enim* ORPHEI, *Labores* Herculis, *vt opera Sapientiæ, opera Fortitudinis, dignitate & potentiâ superant.* ORPHEVS *ob amorem vxoris morte imma-*

immaturâ præreptæ, fretus Lyrâ, ad Inferos descendere sibi in animum induxit, vt Manes deprecaretur; neque spe suâ decidit. Nam placatis Manibus & suauitate cantus, & modulationis delinitis tantùm valuit, vt ei illam secum abducere indultum sit: Eâ tamen lege, vt illa eum à tergo sequeretur, ipse autẽ antequàm ad luminis oras peruentum esset, ne respiceret. Quod cùm ille nihilominùs, amoris & curæ impatientiâ (postquàm fere in tuto esset) fecisset, rupta sunt fœdera: atque illa ad inferos gradu præcipiti relapsa est. Ab illo tempore ORPHEVS mœstus, & mulierum osor, in solitudines profectus est, vbi eâdem cantus, & Lyræ dulcedine primò feras omnigenas ad se traxit, adeo vt naturam suam exuentes, nec irarum aut ferocitatis memores, nec libidinis stimulis, & furoribus præcipites acti, nec ingluuiem satiare, aut prædæ inhiare amplius curantes, in morem Theatri, illum circumstarent, benignæ & mansuetæ inter se factæ, & tantùm Lyræ conuentui aures præbentes. Neque is finis, sed tanta

musicæ vis, & potentia fuit, vt etiam ſyluas moueret, lapides ipſos, vt illa quoque ſe transferrent, & ſedes ſuas circa eum, ordine & modo decenti ponerent. Hæc ei cum ad tempus fœliciter & magna cum admiratione ceſſiſſent; tandem Thraciæ *mulieres ſtimulis* Bacchi *percitæ, primò cornu raucum, & immane ſonans inflârunt: Ex eo, propter ſtrepitum, muſicæ ſonus amplius audiri non potuit: Tum demùm ſolutâ virtute, quæ ordinis, & ſocietatis iſtius erat vinculum, turbari cæptum eſt, & feræ ſingulæ ad naturam ſuam redierunt, & ſe inuicem vt priùs perſecutæ ſunt; neque lapides, aut ſyluæ ſuis manſere locis:* ORPHEVS *autem ipſe tandem à mulieribus furentibus diſcerptus eſt, & ſparſus per agros; ob cuius mortis mœrorem,* Helicon (*fluuius Muſis ſacer*) *aquas ſub terram indignatus condidit, & per alia loca caput rursùs extulit. Sententia fabulæ ea videtur eſſe. Duplex eſt* Orphei Cantio: *Altera ad placandos Manes: Altera ad trahendas feras & ſyluas. Prior ad naturalem Philoſophiam, Poſterior*

rior ad Moralem, & Ciuilem aptissimè refertur. Opus enim naturalis Philosophiæ longè nobilissimum, est ipsa restitutio, & instauratio rerum corruptibilium, & (huiusce rei tanquam gradus minores) corporum in statu suo conseruatio, & dissolutionis, & putredinis retardatio. Hoc si omnino fieri detur, certè non aliter effici potest, quam per debita, & exquisita Naturæ temperamenta, tanquam per Harmoniam lyræ, & modos acuratos. Et tamen cùm sit res omnium maximè ardua, effectu plerunque frustratur; Idque (vt verisimile est) non magis aliam ob causam, quâm per curiosam & intempestiuam sedulitatem & impatientiam. Itaque Philosophia, tantæ rei ferè impar; atque idcirco meritò mœsta, vertit se ad res humanas, & in animos hominum, suasu & eloquentiâ virtutis & aquitatis, & pacis amorem insinuans populorum cœtus in vnum coire facit; & iuga legum accipere, & imperijs se submittere & affectuum indomitorum obliuisci, dum præceptis, & disciplinæ auscultant, & obtemperant:

vnde posteà sequi, vt ædificia extruantur, & oppida condantur, & similiter agri & horti arboribus conserantur; vt lapides, & syluas non absre conuocari, & transferri dictum sit. Atq; e ista rerum Ciuilium cura, ritè atque ordine ponitur post experimentum corporis mortalis restituendi sedulò tentatum, & ad extremum frustratum: Quia mortis necessitas ineuitabilis euidentiùs proposita hominibus ad æternitatem, meritis, & nominis famâ quærendam, animos addit. Etiam prudenter in Fabulâ additur, ORPHEVM à mulieribus, & nuptijs alieno animo fuisse, quia nuptiarum delinimenta, & liberorum charitates, homines plerunque à magnis, & excelsis erga Respublicas meritis auertunt, dum immortalitatem propagine, non factis, assequi satis habent. Verùm & ipsa sapientia opera, licèt inter humana excellant, tamen & suis periodis clauduntur. Euenit enim vt postquam regna, & respublicæ ad tempus floruerint, subinde perturbationes, & seditiones & bella oriantur; inter quorum strepitus, primò leges conticescunt,

cunt, & homines ad naturæ suæ depranationes redeunt; atque etiam in agris, atque oppidis vastitas conspicitur. Neque ita multò pòst (si huiusmodi furores continuentur) literæ etiam, & Philosophia *certissimè discerpitur: adeo vt fragmenta tantùm eius, in paucis locis, tanquam Naufragij Tabulæ, inueniantur, & barbara tempora ingruant;* Heliconis *aquis sub terra mersis; donec debitâ rebus vicissitudine, non iisdem fortasse locis, sed apud alias Nationes erumpant, & emanent.*

12.

COELVM, siue Origenes.

TRadunt *Poëtæ* COELVM *antiquissimũ Deorum extitisse; Huius partes generationis à filio* Saturno *falce demessas fuisse.* Saturnum *autem sobolem numerosam genera âsse: sed filios continuò deuorâsse, tandem verò* Iouem *exitium effugisse, & adultum patrẽ* Saturnum *in Tartarum detrusisse, & regnum accepisse; quinetiam*

patris genitalia eâdem falce, quâ ille Cœlum execuerat, abscidisse, atque in mare proiecisse, indeVenerem natam esse. Postea Iouis regnum vix confirmatum, duo memorabilia bella excepisse. Primum, Titanum in quibus debellandis Solis operam (qui solus ex Titanibus Iouis rebus fauebat) egregiam fuisse: secundum Gygantum, qui & ipsi fulmine & Iouis armis disiecti sunt; quibus domitis, Iouem securum regnâsse. Fabula videtur Ænigma de Origine rerum non multùm discrepans â Philosophiâ, quam posteà Democritus excepit, qui apertissimè omnium æternitatem Materiæ asseruit, æternitatem mundi negauit; in quo aliquantò propiùs ad veritatem verbi diuini accessit, cuius narratio Materiam informem ante opera Dierum statuit. Sententia Fabulæ huiusmodi est. Cœlum esse concauum illud, siue ambitum, quod Materiam complectitur. Saturnum autem Materiam ipsam, quæ omnem generandi vim parenti præscidit. Summam enim Materiæ perpetuò eandem esse; neque ipsum

Quantum

Quantum Naturæ crescere aut minui. Agitationes autem, & motus Materiæ primò imperfectas, & malè cohærentes rerum compages produxisse, & veluti tentamenta mundorum: Dein cui processu Fabricam ortam esse, quæ formam suam tueri & conseruare posset. Itaque priorem ævi distributionem per regnum Saturni significari, qui ob frequentes rerum dissolutiones, & breues durationes, Filiorum suorum Devorator habitus est: Secundam autem per regnum Iouis, *qui continuas istas, & transitorias mutationes in Tartarum detrusit, qui locus perturbationem significat. Is locus videtur esse spatium inter ima Cœli & interiora Terræ medium; quo interuallo perturbatio & fragilitas, & mortalitas siue corruptio maximè versatur. Atque durante priore illâ generatione rerum, quæ sub regno Saturni tenuit, Venerem natam non fuisse. Donec enim in vniuersitate Materiæ, discordia esset concordiâ potior & valentior, mutatio per totum necessariò facta est; atque in ipsâ Fabricâ,*

bricâ, atque huiusmodi generationes rerum extitisse, antequam Saturnus *exectus esset. Hunc verò generationis modum cessantem, alterum illum modum continuò excepisse, qui per Venerem fit: adultâ & prævalidâ rerum concordiâ; vt mutatio tantùm per partes procedat, integrâ, & inconcussâ Fabricâ vniuersali:* Saturnum *tamen detrusum, & deturbatum, non peremptum & extinctum narrant, quia mundum in antiquam confusionem, & interregna relabi posse, opinio erat: quod* Lucretius *ne suis temporibus eueniret deprecatus est.*

Quod procul à nobis, flectat Fortuna gubernans
Et ratio potiùs, quàm res persuadeat ipsa.

Postquam autem mundus mole, & vi suâ consisteret, tamen otium ab initio non fuisse. Nam secutos primùm in cœlestibus Regionibus motus notabiles, qui virtute Solis in cœlestibus prædominante, ita sopiti sunt, vt mundi status conseruaretur: Posteà similiter in inferioribus; per inundationes, tempestates, ventos, terræ motus magis vniuersales, quibus etiam oppressis, & dissipatis,

patis, magis pacata, ac durabilis rerum conspiratio, & tranquillitas accreuit. Verùm de istâ Fabulâ vtrúmque pronunciari potest, & Fabulam Philosophiam continere, & Philosophiam rursùs Fabulam. Nouimus enim (ex fide) hæc omnia nil aliud esse, quàm sensus iampridem cessantia, & deficientia Oracula: Cùm Mundi, & Materia, & Fabrica ad Creatorem verissimè referatur.

13.

PROTEVS, siue Materia.

NArrant Poëtæ PROTEVM Neptuno pastorem fuisse; eundémque Senem, & Vatem; Vatem scilicet præstantissimum & veluti Termaximum. Nouerat enim non futura solummodò, sed & Præterita & Præsentia, adeò vt præter Diuinationem, etiam omnis Antiquitatis, & omnium Secretorum Nuncius ac Interpres esset. Morabatur autem sub ingenti specu. Ibi ei mos erat sub Meridiem gregem

gregem ſuum Phocarum numerare, atque deinde ſomno ſe dare. Qui autem operâ eius aliquâ in re, vti volebat, is non alio modo apud eum valere poterat, niſi eum manicis comprehenſum vinclis conſtringeret. Ille contrà, vt ſe liberaret, in omnes formas, atq; rerum miracula, ignem, fluuium, feras ſe vertere ſolebat; donec tandem in priſtinam formam reſtitueretur. Senſus Fabulæ ad abdita Naturæ, & Conditiones Materiæ pertinere videtur. Sub PROTEI enim perſonâ Materia ſignificatur omnium rerum poſt Deum antiquiſſima. Materia autem ſub Cœli Concauo tanquam ſub Specu habitat. Neptuni autem mancipium eſt, quia omnis Materiæ operatio & diſpenſatio in liquidis præcipuè exercetur. Pecus autem ſiue Grex PROTEI, non aliud videtur eſſe, quàm Species ordinariæ Animalium, Plantarum, Metallorum, in quibus Materia videtur ſe diffundere, & quaſi conſumere; adeo vt poſtquam iſtas ſpecies effinxerit, & abſoluerit (tanquam penſo completo) dormire & quieſcere videatur, nec alias

lias amplius Species moliri, tentare, aut parare. Atque hæc est PROTEI Pecoris numeratio, & subinde Somnus. Hoc autem sub Meridiem, non auroram, & vesperum fieri dicitur, id est, cùm Tempus iam venerit, quod speciebus ex Materiâ debitè præparatâ, & prædispositâ perficiendis, & excludendis maturum sit, & quasi legitimum, & inter Rudimenta earum, & Declinationes medium; quod nos satis scimus ex Historiâ sacrâ sub tempus ipsum Creationis fuisse. Tum enim per virtutem illam diuini verbi (Producat) Materia ad imperium Creatoris, non per Ambages suas sed subitò confluxit, & Opus suum in Actum affatim perduxit, ac Species constituit. Atq; hucusque Fabula narrationem suam de PROTEO libero, & soluto cum Pecore suo complet. Nam vniuersitas rerum cum Structuris, & Fabricis Specierum ordinarijs, est Materiæ non constrictæ, aut deuinctæ, & gregis materiatorum facies. Nihilominùs si quis peritus Naturæ Minister, vim adhibeat Materiæ, & Materiam vexet

xet, atque vrgeat, tanquam hoc ipso destinato, & proposito, vt illam in nihilum redigat: illa contrà (cum Annihilatio, aut interitus verus, nisi per Dei omnipotentiam fieri non possit) in tali necessitate posita in mirasrerum transformationes & effigies se voluit, et vertit: adeò vt tandem veluti in orbem se mutet, & periodum impleat, & quasi se restituat, si vis continuetur. Eius autem constrictionis, seu alligationis ratio magis facilis erit, & expedita, si Materia per Manicas comprehendatur, id est, per Extremitates. Quod autem additur in Fabulâ Proteum *Vatem fuisse, & trium temporum gnarum, id cum Materiæ naturâ optimè consentit. Necesse est enim, vt qui Materiæ passiones, & processus noverit, rerum Summam & earum quæ factæ sunt, & quæ fiunt, & quæ insuper futuræ sunt, comprehendat, licet ad partes & singularia cognitio non extendatur.*

MEM-

14.
MEMNON, siue Præmaturus.

MEmorant Poëtæ MEMNONEM *Auroræ filium fuisse. Ille armorum pulchritudine insignis, & aurâ populari celebris ad Bellum* Troianum *venit, & ad summa ausu præcipiti festinans, & anhelans, cum* Achille *Græcorum fortissimo, certamen singulare iniit, atque eius dextrâ occubuit. Hunc* Iupiter *miseratus aues lugubre quiddam & miserabile perpetuo quiritantes ad Exequias eius & funeris decus excitauit; Eiusdem statua quoque* Solis *orientis radijs percussa, sonum flebilem edere solita fuisse perhibetur. Fabula ad Adolescentûm summa spei Calamitosos exitus pertinere videtur. Illi enim tanquàm Auroræ filij sunt; atque inanium & externorum specie tumidi, maiora fere viribus audent, atque* Heroes *fortissimos lacessunt, & in Certamen deposcunt, & impari congressu, succumbentes, extinguuntur; Horum autem mortem infinita commiseratio sequi solet:*

solet; Nil enim inter Fata mortalium tam flebile est, tánque potens ad misericordiam commouendam, quàm virtutis flos immaturo exitu præcisus. Neque enim prima ætas ad Satietatem scilicet, aut ad inuidiam vsq; durauit, quæ mœstitiam in obitu lenire, aut misericordiam temperare possit; Quin etiam Lamentationes & planctus non solùm tanquam Aues illæ funebres circa rogos eorum volitant, sed & durat huiusmodi miseratio, & producitur: Maximè autem per Occasiones & Nouos motus & Initia magnarum rerum, veluti per Solis radios Matutinos, Desyderia eorum renouantur.

15.

Tythonvs, siue Satiàs.

Elegans Fabula narratur de Tythono, *eum ab Aurora adamatum fuisse, quæ perpetuam eius consuetudinem exoptans, à* Ioue *petiit, vt* Tythonvs *nunquam mori posset: verùm incuriâ muliebri oblita est petitioni suæ & illud inserere, vt nec senectute*

ctute grauaretur. Itaque moriendi conditio ei erepta est, senium autem secutum est mirum & miserandum, quale consentaneum est euenire ei, cui mors negatur, ætas perpetuò ingrauescit. Adeo vt Iupiter huiusmodi sortem miseratus, tandem eum in Cicadam conuerterit. Hæc Fabula ingeniosa adumbratio & descriptio voluptatis esse videtur; quæ à principio velut sub tempus Auroræ, adeò grata est, vt homines vota faciant, vt gaudia huiusmodi sibi perpetua, & propria sint, obliti Satietatem & tædium eorum instar Senij, ipsis non cogitantibus obuentura. Adeo vt ad extremum, cùm actiones voluptarias homines deserant, cupido verò & affectus non moriatur, fieri soleat, vt homines sermonibus tantùm, & commemorationibus earum rerum, quæ eis integrâ ætate voluptati fuerunt, se oblectent. Quod in Libidinosis & viris Militaribus fieri videmus, cùm illi impudicos sermones, hij facinora sua retractent, Cicadarum more, quarum vigor tantùm in voce est.

PROCVS

16.

PROCVS IVNONIS, siue Dedecus.

NArrant Poetæ IOVEM, *vt amoribus suis potiretur, multas & varias formas sumpsisse, Tauri, Aquilæ, Cygni, Imbris aurei; cum autem* IVNONEM *sollicitaret, vertisse se in formam maximè ignobilem, atque contemptui & ludibrio expositam. Ea fuit miseri Cuculi, imbre & tempestate madefacti, & attoniti, tremebundi & semimortui. Prudens Fabula est, & ex intimis moribus desumpta. Sensus verò talis, Ne homines nimiùm sibi placeant, existimantes virtutis suæ specimen, eos apud omnes in pretio, & gratiâ ponere posse. Id enim succedere pro naturâ, & moribus eorum, quos ambiunt & colunt, qui si homines sunt nulli ipsi dotibus, & ornamentis insigniti; sed tantùm ingenio sunt superbo & maligno (id quod sub figurâ* IVNONIS *repræsentatur) tum verò nôrint sibi exuendam prorsus esse omnem personam, quæ vel minimum præ se ferat*

rat decoris, & dignitatis: atque desipere se planè, si aliâ viâ insistant; neque satis esse si obsequij deformitatem præstant, nisi omnino se in personam abiectam & degenerem mutent.

17

CVPIDO, siue Atomus.

QVæ de CVPIDINE siue Amore dicta sunt à Poetis; in eandem personam propriè conuenire non possunt: Ita tamen discrepant, vt confusio personarum reiciatur, similitudo recipiatur. Narrant itaque Amorem omnium Deorum fuisse antiquissimum, atque adeo omnium Rerum; excepto Chao, quod ei coæuum perhibetur; Chaos autem à priscis viris nunquam diuino honore, aut nomine Dei insignitur. Atque Amor ille prorsùs sine Parente introducitur; nisi quod à nonnullis Ouum Noctis fuisse traditur. Ipse autem ex Chao, & Deos, & Res vniuersas progenuit: Eius autem Attributa ponuntur Numero quatuor, vt sit Infans perpetuus, Cæcus, Nudus, Sagit-

Sagittarius; fuit & Amor quidam alter, Deorum natu Minimus; Veneris filius; in quem etiam Antiquioris Attributa transferuntur; & quodam modo competunt. Fabula ad Cunabula Naturæ pertinet, & penetrat. Amor iste videtur esse Appetitus, sive stimulus Materiæ primæ, sive (vt explicatiùs loquamur) Motus naturalis Atomi. *Hæc enim est illa vis antiquissima, & vnica, quæ ex Materiâ omnia constituit & effingit. Ea omninò sine Parente est; id est, sine causâ. Causa enim Effectus veluti Parens est: Huius autem virtutis causa nulla potest esse in Naturâ, (Deum enim semper excipimus) Nihil enim hâc ipsa prius; itaque Efficiens nulla: neque aliquid Naturæ Notius; ergo nec Genus, nec Forma; Quamobrem quæcunque ea tandem sit, positiua est & surda. Atque etiam si Modus eius, & Processus sciri daretur; tamen per causam sciri non potest; cùm sit post Deum causa causarum, ipsa incausabilis. Neque fortasse Modum eius intra inquisitionem humanam sisti, aut comprehendi*

posse

posse sperandum est; Itaque meritò fingitur Ouum à Nocte exclusum; Certè Sanctus Philosophus ita pronunciat. Cuncta fecit pulchra tempestatibus suis, & Mundum tradidit disputationibus eorum, ita tamen vt non inueniat Homo, Opus quod operatus est Deus à principio, vsque ad finem. *Lex enim summaria* Naturæ, *siue virtus istius Cupidinis, indita primis rerum particulis à Deo ad Coitionem, ex cuius repetitione, & multiplicatione Omnis rerum varietas emergit & conflatur; cogitationem mortalium perstringere potest, subire vix potest. Philosophia autem* Græcorum *inuenitur in rerum* (*Materiatis Principijs inuestigandis magis acuta, & sollicita; in Principijs autem Motus,* (*in quibus omnis operationis vigor consistit*) *negligens & languida. In hoc autem, de quo agimus prorsùs cæcutire & balbutire videtur: Etenim* Peripateticorum *opinio; de* Stimulo Materiæ, *per* Priuationem; *ferè non vltrà verba tendit, & rem potiùs sonat, quam signat;*

Qui autem hoc ad Deum referunt; optimè illi quidem, sed saltu non gradu ascendunt: Est enim procul dubio vnica, & summaria Lex in quam natura coit, Deo substituta. Ea ipsa, quæ in superiore textu, illo verborum complexu demonstratur, Opus, quod operatus est Deus à Principio, vsque ad Finem. Democritus *autem, qui altiùs rem perpendit, postquam* Atomum *dimensione nonnullâ, & figurâ instruxerat, vnicum* Cupidinem *sive* Motum *primum ei attribuit simpliciter, & ex comparatione alterum. Omnia enim ad Centrum Mundi ferri putauit proprie, quod autem plus materiæ habet, cum celeriùs ad Centrum feratur, illud quod minus habet percussione summouere, & in contrarium pellere. Verùm ista meditatio angusta fuit; & ad pauciora, quàm par erat respiciens. Neque enim, aut corporum cœlestium in orbem Conuersio, aut rerum Contractiones, & Expansiones ad hoc Principium reduci, aut accommodari posse videntur.* Epicuri *autem opinio de Declinatione*

Atomi,

Atomi, & Agitatione fortuitâ, ad nu-
sus rursus, & ignorationem rei lapsa
est. Itaque nimio plus, quàm optare-
mus illud appâret; istum Cupidinem
Nocte inuolui. Itaque de Attributis
ndeamus; Elegantissimè describitur
Cupido *Infans, Pusillus, & Perpe-*
uus; composita enim grandiora sunt,
& ætatem patiuntur; prima autem
rerum semina, siue Atomi, Minuti
unt, & in perpetuâ Infantiâ perma-
ent: Etiam illud verissimè, quod Nu-
lus: cum composita vniuersa rectè co-
itanti Personata, & induta sint; Ni-
ilquè propriè Nudum sit præter pri-
mas rerum particulas. Illa autem de
Cæcitate Cupidinis *sapientissima Al-*
egoria est. Iste enim Cupido (*qua-*
scunque is sit) *minimum videtur ha-*
ere prouidentiæ; sed secundùm illud,
uod proximum sentit, gressum &
otum suum dirigere; vt Cæci palpan-
o solent; quo magis admirabilis est
Prouidentia illa summa diuina, quia
ex rebus prouidentiâ maximè vacuis,
& expertibus, & quasi Cæcis, certâ
amen & fatali lege istum ordinem &

pulchritudinem rerum educit. Vltimum Attributum ponitur, quod Sagittarius sit, hoc est, quod ista virtus talis sit, ut operetur ad distans. Quod enim ad Distans operatur, tanquam Sagittam emittere videtur: Quisquis autem Atomum ponit, atque Vacuum, necessariò virtutem Atomi ad Distans introducit: Neque enim hâc demtâ, aliquis motus (propter vacuum interpositum) excitari posset, sed omnia torperent, & Immobilia manerent; Quod autem ad Iuniorem illum Cupidinem attinet, meritò ut minimus Deorum natu traditur, Cùm non ante Species constitutas vigere potuisset. In illius autem descriptione Allegoria ad mores deflectit, & traducitur. Subest tamen quædam eius cum illo Antiquo conformitas. Venus enim generalitèr affectum coniunctionis & procreationis excitat; Cupido eius Filius, Affectum ad Individuum applicat. Itaque à Venere est generalis dispositio, à Cupidine magis exacta Sympathia: Atque illa à causis magis propinquis pendet; hæc autem à principijs magis alti-

altis & fatalibus, & tanquam ab antiquo illo Cupidine, à quo omnis exquisita Sympathia pendet.

18.

DIOMEDES, siue Zelus.

DIOMEDES cum magnâ & eximiâ gloriâ floreret, & Palladi percharus esset, exstimulatus ab eâ est (& ipse promptior quàm aportebat) vt si fortè Veneri impugnâ occurreret, illi neutiquàm parceret; quod & ille audaciter executus est, & Veneris dextram vulneravit. Hoc facinus ille ad tempus impunè tulit, & rebus gestis clarus & inclytus in patriam rediit; vbi domestica mala expertus, ad exteros in Italiam profugit. Ibi quoque initia satis prospera habuit, & Regis Dauni hospitio, & donis cultus, & ornatus est, & multæ illi statuæ per eam Regionem extructæ. Sed sub primam Calamitatẽ, quæ populum ad quem diuerterat afflixit, statim subijt Daunum cogitatio, se intra penates suos duxisse

hominem impium, & Dijs inuisum, & Theomachum, qui Deam, quam vel tangere religio erat, ferro inuaserat, & violauerat. Itaque vt patriam suam piaculo obstrictam liberaret, nihil hospitij iura reueritus, cum ei ius religionis videretur antiquius DIOMEDEM *subitò obtruncat; statuas & honores eius prosterni & aboleri iubet. Neque huiusmodi grauem casum vel miserari tutum erat; sed & ipsi Comites eius, cùm mortem Ducis sui lugerent, & questibus omnia implerent, in Aues quasdam ex genere Olorum mutati sunt, qui & ipsi sub mortem suam quiddam dulce & lugubre sonant. Habet hæc Fabula subiectum rarum, & fere singulare. Neque enim memoriæ proditum est, in aliquâ aliâ Fabulâ Heroem vllum præter vnum* DIOMEDEM *ferro violâsse aliquem ex Dijs. Atque certè videtur fabula imaginem in illo depinxisse Hominis, & Fortunæ eius, qui ex professo hunc finem actionum suarũ sibi proponit, & destinat, vt cultum aliquem diuinum, siue Sectam Religionis licèt vanam & leuem, vi &*

ferro

ferro insectetur & debellet. Quamquam enim cruenta religionis dissidia veteribus incognita essent; (cum Dij Ethnici Zelotypiâ, quod est dei veri Attributum, non tangerentur) tamen tanta & tam lata videtur fuisse prisci seculi sapientia, vt quæ experiundo non nossent, tamen meditatione, & simulachris comprehenderent. Qui itaq; Sectam aliquam Religionis licèt vanam, & corruptam, & infamem (id quod sub persona Veneris significatur) non vi rationis, & doctrinæ, & sanctitate vitæ, atque exemplorum & authoritatum pondere, corrigere & conuincere; sed ferro & flammâ, & pœnarum acerbitate exscindere, & exterminare nituntur; incenduntur fortasse ad hoc ipsum à Pallade; id est, Prudentiâ quâdam acri, & iudicij seueritate, quarum vigore & efficaciâ, huius modi errorum fallacias, & commenta penitus introspiciunt; & ab odio prauitatis, & zelo bono; & ad tempus ferè magnam gloriam adipiscuntur, atque à vulgo (cui nihil moderatum, gratum esse potest) vt vnici veritatis, & religionis

gionis vindices, (cùm cæteri tepidi videantur, & meticulosi) celebrantur, & fere adorantur. At tamen hæc gloria, & fœlicitas rarò ad exitum durat: sed omnis ferè violentia, nisi morte celeri vicissitudines rerum effugiat, sub finem improspera est. Quod si eueniat, vt rerum commutatio fiat, & Secta illa proscripta, & depressa vires acquirat, & insurgat, Tum verò huiusmodi hominum zeli, & contentiones damnantur, & nomen ipsum odio est, & omnes honores eorum in opprobrium desinunt: Quod autem ab hospite interfectus est DIOMEDES; id eò spectat, quod religionis dissidium, etiam inter coniunctissimos, insidias & proditiones excitet; Illud verò de Luctu ipso, & querimonijs minimè toleratis, sed supplicio affectis, huiusmodi est; vt moneat, in omni ferè scelere, miserationi hominum locum esse, vt etiam qui crimina oderunt, personas tamen & calamitates reorum, humanitatis causa commiserentur; extremum autem malorum esse si misericordiæ commercia interdicantur. Atque tamen in causâ religionis,

onis, & impietatis, etiam miserationes hominum notari, & suspectas esse. Contrà verò, Comitum DIOMEDIS, *id est, hominum, qui eiusdem sunt Sectæ, & opinionis, quærimoniæ, & deplorationes argutæ admodum & canoræ esse solent, instar Olorum, aut Auium* DIOMEDIS; *In quo etiam illa pars Allegoriæ nobilis est, & insignis; Eorum qui propter causam Religionis supplicia subeunt voces sub tempus mortis, tanquam Cygneas cantiones animos hominum mirum in modum flectere, & in memorijs & sensibus eorum diutissimè inhærere, & permanere.*

19.

DÆDALVS, siue Mechanicus.

SApientiam *atq; industriam* Mechanicam, *atque in illâ Artificia illicita, & ad prauos vsus detorta, Antiqui adumbrauerunt sub personâ* DÆDALI, *viri ingeniosissimi. sed execrabilis: Hic ob condiscipulum, & æmulum occisum exulauerat, gratiu tamen*

in exilio Regibus, & ciuitatibus erat. Atque multa quidem egregia opera tam in honorem Deorum, quam ad exornationem, & magnificentiam vrbiũ, & Locorum publicorum extruxerat, & effinxerat; sed tamen Nomen eius maximè celebratur ob illicita. Fabricam enim Libidini Pasiphaes subministrauit, vt cum Tauro misceretur; adeò vt ab huius viri scelerată industriâ, & ingenio pernicioso Monstrum illud Minotaurus pubem ingenuam deuorans ortum traxerit infœlicem ac infamem. Atque ille malum malo tegens & cumulans, ad securitatem huius Pestis, Labyrinthum excogitauit, et extruxit: Opus fine & destinatione nefarium, artificio insigne & praclarum; Ac postea rursus, ne malis artibus tantùm innotesceret, atque vt scelerum remedia (non solùm instrumenta) ab eodem peterentur; etiam Consilij ingenioſi author erat de filo, per quod errores Labarynthi retexerentur. Hunc DÆDALVM *Minos magnâ cum seueritate atque diligentiâ, & inquisitione persecutus est; Ille tamen semper & perfugia*

&

& effugia reperiebat. Postremò cùm volandi peritiã filium Icarum edocuisset, ille Nouitius, & artem ostentans, à cœlo in aquã decidit. Parabola videtur esse eiusmodi. In ipso introitu eius, ea quæ apud excellentes Artifices excubat, & miris modis dominatur, Inuidia notatur: Nullum enim genus hominum ex Inuidiâ eâque acerbâ, & tanquam interneciuâ magis laborat. Accedit Nota de genere pœnæ inflicto minùs politicè & prouidè: vt DÆDALVS exulet. Etenim Opifices præclari id habent, vt apud omnes ferè pŏpulos sint acceptissimi; adeo vt Exilium præstanti Artifici vix supplicij loco sit. Nam aliæ vitæ conditiones, & genera, extra patriam non facilè florere possunt. Artificum autem admiratio, propagatur, et augetur apud exteros, et peregrinos, cùm insitum animis hominum sit illud, vt populares suos, quoad opificia Mechanica in minori pretio habeant. De vsu autem Artium Mechanicarum, quæ sequuntur manifesta sunt; multùm enim illis debet vita humana, cùm plurima & ad Religionis apparatum,

tum, & ad Ciuilium decus, & ad vniuersæ vitæ culturam, ex illarum thesauris collata sint. Verùntamen ex eodem fonte emanant instrumenta Libidinis, atque etiam instrumenta mortis. Missâ enim Arte Leonum, venena quæsitissima, atque tormenta bellica, atque huiusmodi pestes, (quæ Mechanicis *inuentis debentur) probè nouimus, quantum* Minotaurum *ipsum sæuitiâ, & pernicie superârint. Pulcherrima autem Allegoria est de Labarintho, quâ Natura generalis* Mechanicæ *adumbratur. Omnia enim* Mechanica, *quæ magis sunt ingeniosa, & acurata, instar Labyrinthi censeri possint; propter subtilitatem & variam implicationem, & obtiam similitudinem, quæ vix vllo iudicio, sed tantùm experientiæ filo Regi & discriminari possunt. Nec minùs aptè adijcitur, quòd idem ille, qui Labyrinthi Errores inuenit, etiam fili commoditatem monstrauit; Sunt enim Artes* Mechanicæ, *veluti vsus ambigui, atque faciunt & ad nocumentum, & ad remedium, & ferè virtus earum se ipsam soluit et retexit.*

Artificia

Artificia autem illicita, atque adeò Artes ipsas sæpiùs persequitur Minos; hoc est, Leges; quæ illas damnant, & earum vsum populis interdicunt. Nihilominùs illæ occultantur, & retinentur, & vbique, & latebras & receptum habent, quod & bene notatum est in re non multùm dissimili à Tacito suis temporibus de Mathematicis, & Genethliacis, Genus *(inquit)* hominum, quod in Ciuitate nostrâ semper, & retinebitur, & vetabitur. *Et tamen Artes illicitæ, & Curiosæ cuiuscunque generis, tractu temporis, cùm ferè quæ polliceantur non præstent (tanquam* Icari *de Cœlo) de existimatione suâ decidunt, & in contemptum veniunt, & nimiâ ipsâ ostentatione pereunt. Et certè si verum omninò dicendum est, non tam fœliciter Legum frænis coërcentur, quam coarguuntur ex vanitate propriâ.*

ERIC-

20.

ERICTHONIVS, siue impostura.

FAbulantur Poëtæ VVLCANVM *pudicitiam* Mineruæ *sollicitâsse, atque subinde cupidine incensum, vim abibuisse, atque in ipsâ Luctâ, semen in Terram effudisse, ex quo* ERICTHONIVM *natum esse, qui (partes superiores) decorâ & gratâ erat corporis compage, Femora autem & Tibiæ suberant in anguillæ similitudinem, exilia & deformia: Cuius deformitatis, cùm ipse sibi conscius esset, eum primum currum vsum inuenisse, vt quod in corpore magnificum erat, ostentaret, probrum autem tegeret. Huius Fabulæ miræ, & prodigiosæ ea sententia esse videtur. Artem (quæ sub personâ* Vulcani *ob multiplicem ignis vsum repræsentatur) quoties per corporum omnimodas vexationes, Naturæ vim facere, eámque vincere ac subigere contendat, (Natura autem sub personâ* Mineruæ, *ob operum solertiam adumbratur) ad votum & finem destinatum*

natum rarò pertingere; sed tamen multâ machinatione et molitione (tanquam Luctâ) intercidere atque emitti generationes imperfectas, & opera quædam manca, aspectu speciosa, vsu infirma, & claudicantia; quæ tamen impostores multo & fallaci apparatu ostentant, & veluti triumphantes circumducunt. Qualia sirè, & inter Productiones Chymycas, & inter subtilitates & nouitates Mechanicas sæpiùs notare licet; præsertim cùm homines potiùs propositum vrgentes, quam ab erroribus suis se recipientes, cum Naturâ colluctentur magis, quàm debito obsequio & cultu eius amplexus petant.

21.

DEVCALION, siue Restitutio.

NArrant Poëtæ extinctis prorsùs prisci orbis incolis per diluuium vniuersale, Cùm soli restarent DEVCALION & PYRRHA, qui ardebant desiderio pio, & inclyto instaurandi generis humani, eos huiusmodi Oraculum

culum excepisse: voti compotes futuros si ossa Matris acciperent, & post se iacerent: quod illis primò magnam tristitiam, & desperationem incussit: Cum aequatâ rerum facie per diluuium, Sepulchri perscrutatio omninò res sine exitu esset; sed tandem intellexerunt Lapides Terræ (cùm Tellus omnium mater habeatur) ab Oraculo significari. Fabula Arcanum Naturæ recludere videtur, & Errorem animo humano familiarem corrigere; Hominis enim imperitia iudicat rerum renouationes, siue instaurationes ex earundem putredine & reliquijs (vt Phœnicen ex cinere propriâ) suscitari posse, quod nullo modo conuenit, Cùm huiusmodi materiæ spatia sua confecerint & ad initia ipsarum rerum prorsus ineptæ sint. Itaque retrocedendum ad principia magis communia.

22.

NEMESIS, siue Vices Rerum.

NEMESIS *traditur fuisse Dea, omnibus veneranda, potentibus*

& fortunatis etiam metuenda: Ea Noctis & Oceani filia fuisse perhibetur. Effigies autem eius describitur talis. Alata erat, etiam Coronata; in manibus autem gestabat dextrâ Hastam è fraxino, sinistrâ Phialam, in quâ inclusi erant Æthiopes: Insidebat autem Cerno. Parabola eiusmodi esse videtur; Nomen ipsum NEMESIS *Vindictam, siue Retributionem satis apertè significat; Huius enim Deæ Officium, & Administratio in hoc sita erat, vt beatorum constanti, & perpetuæ fœlicitati instar Tribuni plebis intercederet, ac illud suum* Veto *interponeret; neque solùm insolentiam castigaret, verùm etiam rebus prosperis licet innocentibus & moderatis, rerum aduersarum vices rependeret; ac si neminem humanæ sortis ad Conuiuia Deorum admitti mos esset, nisi ad Ludibrium: Equidem cùm illud Capitulum apud* Ca. Plinium *perlego, in quo ille infortunia, & miserias* Augusti Cæsaris *collegit, quem omnium hominum fortunatissimum existimabam, quique artem etiam quandam vtendi*

fruendi

fruendi fortunâ habebat, ac cuius in animo nil tumidum, nil leue, nil molle, nil confusum, nil Melancholicum annotare licet (vt ille etiam, sponte mori aliquando destinâsset) hanc Deam magnam & præpotentem esse iudicau, ad cuius aram talis victima tracta esset. Parentes huius Deæ fuere Oceanus & Nox; Hoc est, rerum vicissitudo, & Iudicium diuinum Obscurum, & Secretum; Etenim vices rerum per Oceanum aptè repræsentantur ob perpetuum fluxum, & refluxam; occulta autem prouidentia per Noctem ritè proponitur. Nam etiam apud Ethnicos nocturna illa Nemesis, *cum scilicet iudicium humanum à diuino discors esset, in obseruatione erat.*

——Cadit & Ripheus iustissimus vnus,
Qui fuit ex Teucris & seruantissimus æqui,
Dijs aliter visum.——

Alata autem describitur Nemesis, *ob subitas rerum conuersiones, nec antè præuisas; Nam in omni rerum memoriâ illud ferè vsuuenit, vt homines magni, & prudentes per ea discrimina perierint, quæ maximè contempserint,*

Certè

Certè cum M. Cicero *à Dec.* Bruto *de* Octauij Cæsaris *minùs sincerâ fide, & animo exulcerato monitus esset; Illud tantùm rescripsit,* Te autem mi Brute sicut debeo amo, quod istud quicquid est nugarum me scire voluisti. *Etiam Coronâ* Nemesis *insignitur, ob naturam vulgi inuidam & malignam: Quando enim fortunati & potentes ruunt, tum fere vulgus exultat, &* Nemesin *coronat. Hasta autem in Dextrâ ad eos pertinet, quos* Nemesis *actu percutit, & transfigit. Quos autem Calamitate & infortunio non mactat, illis tamen Spectrum illud atrum & infaustum in sinistrâ ostentat: obuersantur enim proculdubio mortalibus etiam in summo fastigio fœlicitatis positis, Mors & Morbi, & infortunia, & amicorum perfidiæ, & inimicorum insidiæ, & rerum mutationes, & huiusmodi; veluti Æthiopes illi in phialâ; Certe* Virgilius, *Cum prælium Actiacum describit, de* Cleopatrâ *illud eleganter subiungit.*

Regina in medijs, patrio vocat agmina sistro,
Nec dum etiam geminos à tergo respicit angues.

Verùm

Verùm non multò post quocunque se illa verteret tota agmina Æthiopum obuersabantur. Ad extremum prudenter additur, Nemesin *cerno insidere, quia vinax admodùm Animal est Cervus; Atque fieri fort asse potest, vt qui Iuuenis fato ereptus sit*, Nemesin *præuertat & effugiat; Cui autem diuturna obuenit fœlicitas, & potentia, is proculdubio* Nemesi *subijcitur, ac veluti substernitur.*

23.

Achelovs, siue Prælium.

NArrant antiqui, Cum Hercvles & Achelovs *de nuptijs* Deianiræ *contenderent, rem ad certamen deductam esse.* Achelous *autem, cùm varias & multiplices formas tentâsset (nam hoc ei facere licebat) tandem* Herculi *sub formâ Tauri torui, & frementis occurrit, & ad pugnam se parauit;* Hercules *verò, solitam retinens figuram humanam, in eum impetum fecit; Res cominus gesta est; Euentus autem talis fuit, vt* Hercules

cules *alterum ex Cornibus Tauro fregerit: Ille maiorem in modum dolens & perterritus, vt Cornu illud suum redimeret, permutatione factâ Cornu* Amalthex, *siue Copiæ,* Herculi *largitus est. Fabula ad belli expeditionem pertinet; Apparatus enim belli ex parte defensiuâ (qui per* Acheloum *proponitur) varius admodùm & multiformis est. Nam inuadentis species vnica est, & simplex, cum ex exercitu solo, aut classe fortasse constet, Regio autem quæ in solo proprio hostem expectat, infinita molitur, oppida munit, diruit, Plebem ex agris & villis, in vrbes & castella cogit, pontes extruit, prosternit, copias & commeatus comparat, distribuit, in fluuijs, portibus, Collium faucibus, syluis & alijs rebus innumeris occupata est, vt nouas rerum facies quotidiè induat, & experiatur, ac tandem cum abundè munita & instructa sit, Tauri pugnacis formam & minas ad viuum repræsentet. Ille autem qui inuadit, prælium captat, & in hoc maximè incumbit, inopiam in Terrâ hostili metuens: Quod si fiat, vt prælio com-*

commisso acie victor sit, & tanquàm cornu hosti frangat; tum proculdubio illud assequitur, vt hostis trepidus & existimatione diminutus, vt se explicet, & vires suas reparet, in munitiora se recipiat; atque vrbes & regiones victori ad populandum, & diripiendum relinquat; quòd verè instar Cornu illius Amaltheæ *censeri possit.*

24.

Dionysvs, siue Cupiditas.

NArrant Semelen Iouis *pellicem postquàm Iuramento eum inuiolabili ad votum indefinitum obstrinxisset; petiisse vt ad amplexus suos accederet talis, qualis cum* Iunone *consueisset: Itaque illa ex conflagratione periit. Infans autem, quem in vtero gestabat à patre exceptus, in femur eius insutus est, donec Menses fœtui destinatos compleret; ex quo tamen onere* Iupiter *nonnihil claudicabat: Itaque puer, quòd* Iouem *dum in femore eius portaretur, grauaret, & pungeret*

Dionysi

Dionysi *nomen accepit. Postquam autem editus esset, apud* Proserpinam *per aliquot annos nutritus est; Cum verò adultus esset, ore ferè muliebri conspiciebatur, vt sexus videretur tanquam ambigui: Etiam extinctus & sepultus erat ad tempus, & non ita multo pòst reuixit. Atque primà Inuentà vitis culturam, atque adeò Vini confectionem, & vsum primus inuenit, & edocuit; ex quo celebris factus, & inclytus, orbem terrarum subiugauit, & ad vltimos Indorum terminos perrexit: Curru autem vehebatur à Tigribus tracto: Circa eum subsultabant Dæmones deformes* Cobali *vocati,* Acratus *& alij: Quin & Musæ comitatui eius se addebant. Vxorem autem sibi sumsit* Ariadnen *à* Theseo *desertam, & relictam; Arbor ei sacra erat* Hædera. *Etiam sacrorum & Ceremoniarum Inuentor & Institutor habebatur, eius tamen generis, quæ & fanaticæ erant, & plenæ corruptelarum, atque insuper crudeles. Furores quoque immittendi potestatẽ habebat. Certè in Orgijs eius a Mulieribus furore*

roris percitis, duo viri insignes discerpti narrantur, Pentheus & Orpheus, ille dum arbore conscensâ spectator eorum, quæ agerentur esse voluisset, hic cum Lyram pulsaret. Atque huius Dei res gestæ cum Iouis rebus ferè confunduntur. Fabula videtur ad mores pertinere, vt nihil in Philosophiâ morali melius inueniatur. Describitur autem sub personâ Bacchi natura Cupiditatis siue affectus, & perturbationis. Mater enim Cupiditatis omnis licèt nocentissima, non alia est, quàm appetitus, & desiderium Boni Apparentis: Concipitur verò semper Cupiditas in voto illicito, priùs temerè concesso, quàm intellecto & iudicato. Postquam autem affectus efferuescere cœperit, Mater eius (natura scilicet Boni) ex nimio incendio destruitur, & perit: Cupiditas autem dum immatura est, in animâ humanâ, (quæ eius gemitor est, & per Iouem repræsentatur) & nutritatur, & occultatur, præcipuè in animæ parte inferiore tanquam femore; atque animum pungit, & conuellit, & deprimit; adeo vt decreta, & Actiones

nes ex eâ impediantur, & claudicent. Atque etiam postquam consensu & habitu confirmata est, & in actus erumpit, tamen apud Proserpinam ad tempus educatur: id est, latebras quærit, atque clandestina est, & quasi subterranea, donec remotis pudoris, & metus frænis, & coalitâ audacia, aut virtutis alicuius prætextum sumit, aut infamiam ipsam contemnit. Atque illud verissimum est, omnem affectum vehementiorem tanquam ambigui sexus esse. Habet enim impetum virilem, impotentiam autem muliebrem. Etiam illud præclarè, Bacchum mortuum reuiuiscere. Videntur enim Affectus quandoque sopiti, atque extincti, sed nulla fides habenda est eis, ne sepultis quidem; siquidem præbitâ materiâ, & occasione resurgunt; Atque de Inuentione vitis parabola prudens est. Omnis enim affectus ingeniosus est & sagax ad inuestigandum fomites suos; Ante omnia autem, quæ hominibus innotuêre, vinum ad perturbationes cuiuscunque generis excitandas, & inflammandas potentissimum est, & ma-

ximè efficax; atque est eis instar fomitis communis. Elegantissime autem ponitur affectus prouinciarum subiugator, & expeditionis infinitæ susceptor. Nunquam enim partis acquiescit, sed appetitu infinito neque satiabili ad vlteriora tendit, & nouis inhiat; Etiam Tigres apud affectus stabulant & ad Currum Iugantur; Postquàm enim affectus aliquis Currulis esse cæpit non pedestris, & victor rationis & Triumphator; in omnia quæ aduersantur, aut se opponunt crudelis est & indomitus & immitis. Facetum autem est, quod circa Currũ subsultant illi Dæmones ridiculi omnis enim affectus progignit Motus in oculis & ore ipso & gestu indecoros, & inconditos, subsultorios & deformes, adeo vt qui sibi in aliquo affectu, veluti Irà, Arrogantia, Amore, videatur magnificus & tumidus, alijs tamen sit turpis & ridiculus; Conspiciuntur etiam in affectus Comitatu Musæ. Neque enim reperitur vllus ferè affectus, cui non blandiatur aliqua Doctrina. Hac enim in re ingeniorum indulgentia, Musarum Maiestatem minuit, vt

cum

cum duces vitæ esse debeant, sint affectum pedisseque. Atque imprimis nobilis est illa Allegoria, Bacchum amores suos in eam effudisse, quæ ab alio relicta erat: Certissimum enim est Affectum id petere, & ambire, quod experientia repudiauit. Atque norint omnes, qui affectibus suis seruientes, & indulgentes pretium potiundi in immensum augent, siue honores appetant, siue fortunas, siue Amores, siue gloriam, siue scientiam, siue alia quæcunque, se res relictas petere, & à compluribus per omnia ferè sæcula post experimentum dimissas & fastidiatas. Neque Mysterio caret, quod hædera Baccho sacra fuerit. Hoc enim Duplici modo conuenit. Primùm, quod hædera hyeme virescat, Deinde quod circa tot res, arbores, parietes, ædificia serpat, ac circumfundatur, ac se attollat. Quod ad primum enim attinet, omnis affectus per renitentiam & vetitum, & tanquàm Antiperistasin (veluti per frigus bruma hædera) virescit, & vigorem acquirit. Secundo affectus prædominans, omnes humanas actiones & omnia

humana decreta tanquàm hædera circumfunditur, atque ijs se addit, & adiungit, & immiscet. Neque mirum est, si superstitiosi ritus Baccho *attribuantur, cùm omnis ferè malè sanus affectus in prauis religionibus luxurietur: aut si furores ab eo immitti putentur, Cùm omnis affectus, & ipse furor breuis sit, & si vehementiùs obsideat, & incumbat, in insania terminetur. Illud autem de* Pentheo, & Orpheo *Laceratis euidentẽ habet parabolam; Cùm Affectus prævalidus & inquisitioni curiosæ, & admonitioni salutari, & liberæ, asperrimus, atque infensissimus sit. Postremò illa confusio personarum* Iouis & Bacchi, *ad parabolam rectè traduci potest; quando res gestæ nobiles et claræ, & merita insignia, & gloriosa, interdum à virtute, & rectà ratione, & Magnanimitate, interdum â latente affectu, et occultà cupiditate (vtcunq; famæ, et Laudis celebritate efferantur) proueniant; vt non facilè sit distinguere facta* Bacchi, *à factis* Iouis.

ATALAN-

25.

ATALANTA, siue Lucrum.

ATALANTA *cùm velocitate excelleret, de victoriâ Cursus cum* Hippomene *certamen iniit. Conditiones certaminis erant; victori* Hippomeni *Coniugiũ* ATALANTÆ, *Mors victo. Neq; dubia victoria videbatur, cum* ATALANTÆ *insuperabilis in cursu præstantia multorum exitio insignita fuisset. Itaque* Hippomenes *ad dolos animum adiecit. Parauit autem tria Mala Aurea, eaque circa se habuit: Res geri cœpit; Præcurrit* ATALANTA; *Ille cùm se à tergo relictum cerneret, artis non immemor, ex malis aureis vnum ante conspectum* ATALANTÆ *proiecit; non rectâ quidem sed ex transuerso, vt illã & moraretur, atque insuper de viâ deduceret; Illa cupiditate muliebri, & Mali pulchritudine illecta, omisso stadio post malum cucurrit, & ad illud tollendum se submisit.* Hippomenes *interim, spatium stadij non paruum confecit, Eámque post se reliquit. Illa tamen rursùs natu-*

vali pernicitate iacturam temporis resarciuit, atq; iterum emicuit; sed cum Hippomenes secundò & tertiò huiusmodi moras ei iniecisset, tandem victor astutiâ non virtute euasit. Fabula videtur Allegoriam insignem proponere de Certamine Artis cum Naturâ. Ars enim per ATALANTAM significata, virtute propriâ, si nihil obstet, & impediat, longè naturâ velocior est, & veluti Cursus citatioris; et celeriùs ad Metam peruenit. Hoc enim in omnibus ferè effectis patet; Cernas fructus ex nucleis tardè ex insitione celeriter prouenire, Cernas Lutum in generatione Lapidum tardè, in torrefactione Laterum citò durescere; Etiam in Moralibus, dolorum oblitionem, & solatia diuturnitas temporis quasi ex beneficio naturæ inducit, Philosophia autem (quæ veluti Ars viuendi est) diem non expectat, sed præstat & repræsentat. Verùm istam Artis prærogatiuam & vigorem infinito rerum humanarum detrimento, Mala Aurea retardant: Neque reperitur ex scientijs, aut Artibus aliqua, quæ cursum summ

um verum & legitimũ ad finem suum, tanquam ad Metam constanter produxerit; Sed perpetuò Artes incepta præcidunt, & stadium deserunt, & ad lucrum et commodum declinant, instar ATALANTÆ,

Declinat Cursus, aurumq; volubile tollit.

Itaque mirum minimè est, si Arti non datum sit, Naturam vincere, & victam ex pacto illo & lege Certaminis perimere, aut destruere; Sed Contrarium eueniat, vt Ars in Naturæ potestate sit, atque veluti nupta mulier conjugi pareat.

26.

PROMETHEVS, siue Status hominis.

TRadunt *Antiqui Hominem fuisse opus* PROMETHEI, *atque ex Luto factum, nisi quod* PROMETHEVS *particulas ex diuersis Animalibus Massæ admiscuerit. Ille autem cùm opus suum beneficio suo tueri vellet, neque Conditor solùm generis humani videri, verùm etiam Amplifi-*

cator, ad Cœlum ascendit furtim, fasces secum portans ex Ferulâ, quibus ad currum Solis admotis, & accensis, Ignem ad terram detulit, atque cum hominibus communicauit. Ob tantum PROMETHEI meritum memorant homines parùm gratos fuisse. Quinetiam conspiratione factâ, & Prometheum & inuentum eius apud Iouem accusârunt. Ea res non perinde accepta, atque æquum videri possit. Nam ipsa accusatio Ioui, & Superis admodùm cordi fuit. Itaque delectati non solùm ignis vsum Hominibus indulserunt, verùm & nouum Munus omnium maximè amabile & optabile (perpetuam nimirum Iuuentam) homines donârunt. Illi gestientes & inepti, donum Deorum Asello imposuerunt. Inter redeundum autem laborabat Asellus siti graui, & vehementi; cúmque ad fontem quendam peruenisset, serpens fonti custos additus, eum à potu prohibuit, nisi illud quodcunque esset, quod in dorso portaret paciscì vellet: Asellus miser conditionem accepit, atque hoc modo instauratio Iuuentutis, in pretium hausti

hauſtus puſillæ aquæ, ab hominibus ad Serpentes tranſmiſſa eſt. Verùm Prometheus à Malitia ſuâ non abſcedens, atque hominibus poſt præmium illud earum fruſtratum, reconciliatus, animo verò erga Iouem exulcerato, dolos etiam ad Sacrificium adhibere veritus non eſt. Atque duos aliquando tauros Ioui dicitur immolaſſe, ita tamen vt in alterius pelle carnes & adipem amborũ incluſerit, alteram pellem oſſibus tantummodo ſuffarcinârit; atque deinde religioſus ſcilicet, & benignus Ioui optionem conceſſit. Iupiter vafriciem, & malam fidem eius deteſtatus, ſed nactus occaſionem vltionis, Ludibrium illud tauri elegit; atque ad vindictam conuerſus, cùm ſe inſolentiam Promethei reprimere non poſſe animaduerteret, niſi hominum genus (quo opere ille immenſum turgebat, & efferebatur) afflixiſſet, Vulcano imperauit, vt fœminam componeret pulchram & venuſtam, cui etiam Dij ſinguli dotes ſuas impertierunt, quæ idcirco Pandora vocata eſt. Huic fœminæ inter manus vaſculum elegans poſue-

runt, in quo omnia mala & ærumnas inclusserant; subsidedat autem in imo vase Spes. Illa cum vasculo suo ad Prometheum, primò se contulit, eum captans, si fortè ille vas accipere vellet, & aperire; quod ille cautus & astutus reiecit. Itaque ad Epimetheum Promethei fratrem, (sed diuersa admodum indolis) spretu desiexit. Ille nihil cunctatus, vas temerè aperuit; cúmque mala illa omnigena euolare cerneret, serò sapiens, magnâ contentione, & festinatione vasi operculum summum rursus indere conatus est, vix tamen vltimam, & in fundo residentem Spem seruare potuit. Postremò Prometheo Iupiter plurima & grauia imputans, quòd ignis olim furtum fecisset, quòd Iouis maiestatem in sacrificio illo doloso ludibrio habuisset, quòd denum eius aspernatus esset, nouo etiam addito crimine, quòd Palladem vitiare tentasset, eum in vincula coniecit, & ad perpetuos cruciatus damnauit. Erat enim iussu Iouis adductus ad montem Caucasum atq; ibi Columnæ alligatus, vt nullo pacto se mouere posset; aderat autem

autem Aquila, quæ iecur eius interdiu rostro tundebat atque consumebat, noctu autem quantum comesum erat, renascebatur, vt nunquam doloris materia deficeret. Memorant tamen hoc supplicium aliquando finem habuisse: Hercules enim in Poculo quod à Sole acceperat, nauigato Oceano, ad Caucasum peruenit, atque Prometheum liberauit, Aquilâ sagittis confixâ. Instituta autem sunt, in honorem Promethei apud nonnullos populos Lampadiferorum certamina, in quibus decurrentes accensas faces ferebant, quas si extingui contigisset, victoriam sequentibus cedebant, & se subducebant, atq; is demùm palmam accepit, qui primus facem accensam ad metam vsque detulisset. Fabula contemplationes plurimas veras atque graues & præ se fert & premit. Nonnulla enim in eâ iampridem rectè notata, alia planè intacta sunt. Prometheus Prouidentiam liquidò & disertè significat: Atque in rerum vniuersitate sola desumpta & delecta est ab Antiquis Hominis fabrica & constitutio, quæ prouidentiæ attribuatur

atur tanquam opus proprium. Huius rei non solùm illud in causâ esse videtur quòd hominis natura Mentem suscipit, atque intellectum Prouidentiæ sedem, atq; durũ quodammodo videtur, & incredibile ex principijs brutis, & surdis excitare, et educere Rationem et Mentem, vt ferè necessariò cõcludatur prouidentia Animæ humanæ indita esse non sine exemplari & intentione, & Authoramento Prouidentiæ maioris: Verùm et hoc præcipuè proponitur, quod Homo veluti Centrum Mundi sit, quatenus ad causas finales; adeo vt sublato è rebus Homine, reliqua vagari sine proposito videantur, & fluctuari, atque quod aiunt scopæ dissolutæ esse, nec finem petere. Omnia enim subseruiunt homini, ísque vsum & fructum ex singulis elicit & capit. Etenim Astrorum conuersiones, & Periodi, & ad distinctiones temporum, & ad Plagarum Mundi distributionem faciunt. Et Meteora ad præsagia tempestatum, & venti tum ad nauigandum, tum ad Molas, & Machinas, & Plantæ atque Animalia cuiuscunque generis, aut

ad

ad domicilia Hominis & latebras, aut ad vestes, aut ad victum, aut ad Medicinam, aut ad leuandos labores, aut denique ad delectationem & solatium referuntur, adeò vt omnia prorsus non suam rem agere videantur, sed Hominis. Neque temerè additum est, in Massâ illâ & Plasmate, particulas ex diuersis animantibus desumtas, atque cum luto illo temperatas & confusas fuisse; quia verissimum est omnium rerum quas vniuersum complectitur, Hominem rem maximè compositam, esse, & decompositam, vt non immeritò ab Antiquis Mundus Minor vocatus sit. Quamuis enim verbi Microcosmi Elegantiam, Chymici nimis putidè, & ad literam acceperint, & detorserint, dum in Homine Omnem Mineram, Omne vegetabile & reliqua, aut aliquid eis proportionatum subesse volunt; Manet tamen illud solidum & sanum quod diximus; Corpus Hominis omnium Entium & maximè mistum, & maximè organicum reperiri, quo magis admirandas virtutes & facultates suscipit, & nanciscitur: Simplicium enim Corpo-

Corporum vires pauca sunt, licèt certæ & rapidæ, qui minimè per Mixturam refractæ, & comminutæ, & librata existunt; virtutis autem Copia & excellentia in Mistura & compositione habitat. Atque nihilominùs Homo in originibus suis videtur esse res inermis & nuda, & tarda in inuamentum sui, denique quæ plurimis rebus indigeat. Itaque festinauit Prometheus ad inuentionem ignis, qui omnibus ferè humanis necessitatibus & vsibus suppeditat & ministrat leuamenta et auxilia: vt si forma formarum Anima, si instrumentum instrumentorum Manus, Etiam Auxilium auxiliorum, sive Opis Opium Ignis dici mereatur. Hinc enim omnis industria, Hinc Artes Mechanicæ, Hinc scientiæ ipsæ infinitis modis adiuuantur. Modus autem furti ignis aptè describitur, atque ex naturâ rei. Is fuisse perhibetur per virgam ex ferula ad Currum Solis admotam. Ferula enim ad percussionem et plagas adhibetur, vt luculenter significetur Ignis generationem per corporum violentas percussiones et colliso-

nes

nes fieri, ex quibus attenuantur Materiæ, & in motu ponuntur, & ad calorem Cœlestium suscipiendum præparantur, ignémque veluti ex curru Solis modis clandestinis, ac quasi furtim decerpunt & rapiunt. Sequitur Parabolæ pars insignis. Homines loco gratulationis, & gratiarum actionis, ad indignationem, & expostulationem versos esse, atque accusationem & Promethei & Ignis apud Iouem instituisse; eamque rem Ioui acceptissimam fuisse, adeò vt hominum commoda ob hoc nonâ munificentiâ cumulauerit. Quorsum enim ista criminis ingrati erga Autorem suum animi (quod vitium omnia ferè complectitur) approbatio & remuneratio? Res alio spectare videtur. Hoc enim vult Allegoria; Incusationem & Naturæ suæ & Artis per homines factam, ex optimo Mentis statu proficisci atque in bonum cedere; contrarium Dijs inuisum, & infaustum esse. Qui enim Naturam humanam, vel Artes receptas in immensum extollunt, & effusi sunt in admirationem earum rerum, quas habent, & possident,

sident, & Scientias quas profitentur, aut colunt, perfectas prorsus censeri volunt; illi primò aduersus diuinam naturam minus reuerentes sunt, cuius perfectioni sua ferè aequiperant; Deinde iidem erga homines magis sunt infructuosi, cùm se ad fastigium rerum iam peruenisse putent, & tanquam perfuncti vlteriora non quærant. Contrà qui Naturam & Artes deferunt, & accusant, & querimoniarum pleni sunt, illi verè & magis modestum animi sensum retinent, & perpetuò ad nouam industriam, & noua Inuenta extimulantur. Quo mihi magis mirari libet Hominum insciticiam, et malum Genium, qui paucorum arrogantia seruuli, istam Peripateticorum Philosophiam, portionem Græcæ sapientiæ, nec eam magnam, in tantâ veneratione habent, vt omnem eius incusationem non solùm inutilem, sed suspectam & ferè periculosam reddiderint. Atque magis probandus est, & Empedocles, qui tanquam furens, & Democritus qui magnâ cum verecundiâ, queruntur, Omnia abstrusa esse, nihil nos scire, nil cernere,

cernere, veritatem in profundis puteis immersam, veris falsa miris modis adiuncta, atque intorta esse; (nam Academia noua modum prorsus excessit) quàm Aristotelis schola fidens & Pronunciatrix. Itaque monendi sunt Homines, delationem Naturæ & Artis Diis cordi esse, & noua Eleemosynas, & donaria à diuinâ benignitate impetrare, & incusationem Promethei licèt Authoris & Magistri, eamque acrem & vehementem, magis sanam & vtilem, quàm gratulationem effusam esse, denique opinionem Copiæ inter maximas causas Inopiæ reponi. Quod verò attinet ad Doni genus, quod homines in præmium accusationis dicuntur accepisse (florem Iuuentutis videlicet non deciduum) eiusmodi est, vt videantur antiqui de Modis & Medicinis ad senectutis retardationem, & vitæ prolongationem facientibus, non desperâsse; sed illa vtique numerâsse potiùs inter ea, quæ per Hominum inertiam, & incuriam licèt semel accepta periere, aut frustrata sunt; quàm inter ea quæ planè negata & nunquam

concessa

concessa fuerint. Significant enim, & innuunt, ex ignis vero vsu, atque ex artis erroribus bene & strenuè accusatis, & conuictis, munificentiam diuinam ad huiusmodi dona hominibus non defuisse; ipsos sibi deesse, cùm hoc Deorum munus Asello imposuerint lento & tardigrado; Ea videtur esse Experientia res stupida & plena moræ, ex cuius gradu tardo & testudineo antiqua illa querimonia de Vitâ breui, & Arte longâ *nata est. Atque certè nos in eâ sumimus opinione, facultates illas duas,* Dogmaticam & Empiricam, *adhuc non bene coniunctas & copulatas fuisse, sed noua Deorum munera, aut Philosophijs abstractis tanquam leui Volucrizanti lenta, & tarda experientiæ tanquam Asello imposita esse. In quo tamen de Asello illo non malè ominandum est, nisi interueniat illud accidens via & sitis. Existimamus enim si quis experientia, veluti certâ lege & Methodo constantèr militet, neque inter viam experimenta, quæ vel ad Lucrum faciunt, vel ad ostentationem, sitiat: vt ad ea comparanda onus suum deponat*

& di-

& distrahat; eum munificentiæ diuinæ auctæ & nouæ Baiulum non inutilem fore. Quòd verò donum illud ad Serpentes transierit, ea videtur adiectio ad Fabulam ornatus ferè gratiâ, nisi forte illud inseruerint, vt Homines pudeat, sicum igne illo suo, & toi artibus ea in se transferre non posse, quæ Natura ipsa compluribus aliis animalibus largita est. Etiam illa subita Hominum cùm Prometheo reconciliatio postquam spe suâ decidissent, monitum habet vtile & prudens. Notat enim Hominum leuitatem & temeritatem in experimentis nouis. Ea enim si statim non succedant, & ad vota respondeant, præproperâ festinatione, homines incepta deserunt, & præcipites ad vetera recurrunt, ipsque reconciliantur. Descripto statu hominis, quoad Artes & intellectualia, Parabola transit ad Religionem; culturam enim Artium, cultus Diuinorum comitatus est; quem statim Hypocrisis occupauit & polluit. Itaque sub duplici illo sacrificio, eleganter repræsentatur persona verè Religiosi & Hypocritæ. Alteri enim inest adeps,

adeps, Dei nimirum portio, ob inflammationem, & suffitum, per quod affectus & zelus ad gloriam Dei incensus, atque alta petens significatur; Insunt viscera charitatis, insunt carnes bonæ, & vtiles. In altero nihil præter ossa arida, & nuda reperiuntur quæ nihilominùs pellem farciunt, & hostiam pulcherrimam & magnificam imitantur; per quæ rectè notantur externi, et inanes ritus et Ceremoniæ ieiunæ, quibus homines cultum diuinum onerant et inflant, res ad ostentationem potiùs compositæ, quàm ad pietatem facientes. Neque satis est hominibus huiusmodi ludibria Deo offerre, nisi ea etiam illi imponant et imputent, ac si ipse illa elegerit, et præscripserit. Certè Propheta sub Dei personâ de hac optione expostulat: Num tandem hoc est illud ieiunium, quod ELEGI, vt homo animam suam in diem vnum affligat, & caput instar iunceæ demittat? *Post statum Religionis, Parabola se vertit ad mores, et humanæ vitæ conditiones. Atque peruulgatum est illud, et tamen rectè positum, per* Pandoram

doram *significari Voluptatatem, & libidinem, quæ post vitæ ciuilis artes & cultum, & luxum, veluti ex dono ignis & ipsa incensa est; Itaque* Vulcano *qui similiter ignem repræsentat, opificium voluptatis deputatur, Ab illâ autem infinita mala, & in animos, & in corpora, & fortunas hominum vnà cum serâ pœnitentiâ fluxerunt; neque tantùm in status singulorum, verùm etiam in regna & respub. Ab eodem enim fonte bella & tumultus, & Tyrannides ortum traxere. Verùm operæpretium est animaduertere, quàm bellè & eleganter fabula duas humanæ vitæ conditiones, & veluti Tabulas siue Exempla sub personis* Promethei & Epimethei *depinxerit. Qui enim sectam* Epimethei *sequuntur, illi improuidi, neque in longum consulentes, quæ in præsentiâ suauia sunt, prima habent, atque multis sanè propter hoc angustijs & difficultatibus, & calamitatibus premuntur, & perpetuò ferè cum illis conflictantur; interim tamen genium suum placant, atque insuper ob rerum imperitiam multas inanes spes intra*

animum

animum volunt, quibus tamen veluti suauibus insommijs se delectent, atque miserias vitæ condiunt. Promethei autem schola, homines nimirùm prudentes, & in futurum prospicientes, multa scilicet mala, & infortunia cautè submouent & reijciunt; verùm cum hoc bono illud coniunctum est, vt multis voluptatibus, & varia rerum iucunditate se priuent, et Genium suum fraudent, atque quod multò peius est, curis et sollicitudine et timoribus intestinis se crucient, et conficiant. Alligati enim Necessitatis columnæ, innumeris cogitationibus (quæ, quia volucres admodum sunt, per Aquilam significantur) iisque pungentibus, et iecur mordentibus, et corrodentibus vexantur; nisi fortè aliquando veluti noctu exiguam quampiam animi remissionem, et quietem nanciscantur; ita tamen vt statim subinde redeant nouæ anxietates, et formidines. Itaque paucis admodùm virisque sortu beneficium contigit vt prouidentia commoda retinuerint, sollicitudinis, et perturbationis malis se liberarint: neque id quis-

quisquam assequi potest, nisi per Herculem, id est, Fortitudinem, & animi constantiam quæ in omnem eventum parata, & cuicunque sorti æqua, prospicit sine metu, fruitur sine fastidio, & tolerat sine impatientiâ. Atque illud notatu dignum est, virtutem hanc PROMETHEO non innatam, sed adventitiam fuisse, atque ex ope alienâ. Nulla enim ingenita, & naturalis Fortitudo tantæ rei par esse possit. Sed hæc virtus ab ultimo Oceano, atque à Sole accepta & adducta est; Præstatur enim à Sapientiâ, tanquam à Sole, & à meditatione inconstantiæ, ac veluti undarum humanæ vitæ tanquam à navigatione Oceani; quæ duo Virgilius benè coniunxit.

Fœlix qui potuit rerum cognoscere causas,
Quique metus omnes, & inexorabile fatum
Subiecit pedibus, strepitumq; Acherontis auari.

Elegantissimè autem additur ad Hominum animos consolandos, & confirmandos, Heroem istum ingentem in Poculo sive Vrceo navigâsse; ne fortè naturæ suæ angustias, & fragilitatem nimiùm pertimescant, aut causentur; ac si hu-

si huiusmodi fortitudinis & constantiæ capax omninò non esset; de quo ipso Seneca *bene ominatus est cùm dicat,* Magnum est habere simul fragilitatem hominis, & Securitatem Dei. *Sed iam retrocedendum est ad illud, quod consultò præteriimus, ne ea quæ inter se connexa sunt abrumperemus: Hoc est, de nouissimo illo* Promethei *crimine, quod pudicitiam* Mineruæ *sollicitasset. Nam & ob hoc Delictum grauissimum certè, & maximum, illam pœnam laniationis viscerum subijt. Illud non aliud esse videtur, quàm quod homines artibus, & Scientiâ multâ inflati, etiam Sapientiam diuinam sensibus & rationi subijcere sapiùs tentent: ex quo certissimè sequitur mentis laceratio & stimulatio perpetua & irrequieta. Itaque mente sobriâ & submissâ distinguenda sunt humana & diuina; atque oracula sensus, & fidei nisi fortè & religio hæretica, & philosophia commentitia hominibus cordi sit. Restat vltimum illud de Iudis* Promethei *cum tedis ardentibus. Hoc rursus ad Artes & Scientias pertinet, sicut Ignis ille ad*

cuius

cuius memoriam & celebrationem huiusmodi Ludi instituti sunt; atque continet in se monitum idque prudentissimum; vt perfectio Scientiarum à successione, non ab vnius alicuius pernicitate, aut facultate expectetur. Etenim qui ad cursum & contentionem velocissimi & validissimi sunt, ij ad facem suam accensam seruandam fortasse minùs sunt habiles, cùm à cursu rapido, æquè ac nimis tardo, periculum extinctionis immineat. Isti autem Luminum cursus & certamina iampridem intermissa videntur, cùm Scientiæ inprimis quibùsque authoribus, Aristotele, Galeno, Euclide, Ptolomæo, *maxime florere cernantur; atq; successio nil magni effecerit, aut fere tentauerit. Atque optandum esset, vt isti Ludi in honorem* Promethei *siue Humanæ Naturæ instaurarentur, atque Res certamen et æmulationem et bonam fortunam reciperet, neque ex vnius cuiuspiam face tremula atque agitatâ penderet. Itaque homines monendi sunt, vt se ipsi excuscitent, & vires atque etiam vices suas experiantur, neque in paucorum hominum*

animulis & cerebellis omnia ponant. Hæc sunt illa, quæ in Fabulâ istâ vulgari, & decantatâ nobis adumbrari videtur: neque tamen inficiamur, illi subesse haud pauca, quæ ad Christianæ fidei mysteria miro consensu innuant; ante omnia Navigatio illa Herculis *in Vrceo ad liberandum* Prometheum, *Imaginem Dei Verbi in carne tanquâ fragili vasculo ad redemptionem humani properantis præ se ferre videtur. Verùm nos omnem in hoc genere licentiam nobis ipsi interdicimus, ne fortè Igne Extraneo ad Altare Domini utamur.*

27.

SCYLLA, & ICARVS, sive, Via media.

MEdiocritas *sive Via Media, in Moralibus laudatissima est; in Intellectualibus minùs celebrata, sed non minùs utilis & bona: In Politicis tantùm suspecta, & cum Iudicio adhibenda. Morum autem Mediocritates, per viam* ICARO *præscriptam; Intellectu-*

tellectualium autem, per viam inter Scyllam & Charybdim ob difficultatem & periculum decantatam, ab Antiquis notantur. ICARO præcêpit Pater cùm Mare esset præteruolandum, vt viam aut nimis sublimem, aut nimis humilem cauceret. Cùm enim Ale cerâ essent conglutinatæ, periculum erat si altiùs efferretur, ne cera ex Solis ardore liquefieret; sin ad vaporem Maris propiùs se submitteret, ne ab humore cera minùs tenax efficeretur. Ille verò ausu Iuuenili in celsiora contendit, atq; in præceps lapsus est. Parabola facilis & vulgata est; Virtutis enim via inter Excessum, & Defectum recto tramite aperitur. Neque Mirum erat si ICARVM Excessus perdiderit. Excessus enim ferè Iuuenum; Defectus Senum vitia esse solent; ex semitis tamen malis & nociuis potiorem elegit. Defectus enim praniores æstimantur; cùm Excessui nonnihil magnanimitatis subsit & cognationis cum Cœlo, ad instar Volucris: Defectus verò humi serpat instar Reptilis. Itaque præclarè Heraclitus, Lumen siccum, optima Anima.

Etenim si ex humo humorem contrahat Anima; prorsùs degenerat; Etiam ex alterâ parte Modus adhibendus est, vt ab illâ siccitate laudatâ, Lumen reddatur subtilius, non corripiatur incendium. Atque hæc cuiuis ferè nota sunt. Via autem illa inter Scyllam & Charybdim, *certè & peritiam nauigandi, & fœlicitatem desiderat. Si enim in* Scyllam *incidant Naues, illiduntur cautibus: sin in* Charibdim, *absorbentur. Cuius Parabolæ ea videtur esse vis (quam nos breuiter perstringemus, tametsi infinitam trahat contemplationem) vt in omni Doctrina & Scientiâ, earùmque Regulis & Axiomatibus, Modus teneatur inter Distinctionum Scopulos, & vniuersalium Voragines. Hæc enim duo naufragia ingeniorum, & Artium famosa sunt.*

28.

SPHINX, siue Scientia.

TRaditur SPHINX *fuisse Monstrum specie multiformi; facie, & voce virginis; pennis volucris; vnguibus*

quibus Gryphi; *Iugum autem Montis in agro* Thebano *tenebat, & vias obsidebat: Mos autem ei erat, viatores ex insidijs invadere, ac comprehendere; quibus in potestatem redactis, Ænigmata quædam obscura & perplexa proponebat, quæ à Musis prædita, & accepta putabantur. Ea si soluere, & interpretari, miseri captiui non possent; hæsitantes & confusos magnâ sæuitiâ dilaniabat. Hæc calamitas cùm diu grassaretur; præmium propositum est à* Thebanis, (*ipsum* Thebarum *Imperium*) *viro qui* Sphingis *Ænigmata explicare posset, (neque enim alia superandæ illius ratio erat.) Tanto pretio excitatus* Oedipus *vir acer, & prudens, sed pedibus læsis, & perforatis, conditionem accepit, & experiri statuit. Postquam autem fidens animi & alacer se coram* Sphinge *stitisset; Illa ab eo quæsiuit, quale tandem illud Animal esset, quod primò quadrupes natum, postea bipes factum esset, deinde tripes, ad extremum rursus quadrupes. Ille præsenti animo respondit, Illud in Hominem competere, qui sub ipsum*

partum & infantiam quadrupes prouolnitur, & vix repere tentat; nec ita multò pòst erectus & bipes incedit; in Senectute autem baculo innititur, & se sustentat, vt tanquam tripes videatur; extremâ autem ætate decrepitus Senex labantibus neruis, quadrupes decumbit, & lecto affigitur. Itáque vero responso victoriam adeptus, Sphingem interemit; cuius corpus Asello impositum, veluti in Triumpho ducebatur; ipse autem ex pactis Rex Thebanorum creatus est. Fabula elegans, nec minùs prudens est; atque videtur conficta, de Scientiâ, præsertim coniunctâ Practica. Siquidem Scientia non absurdè Monstrum dici possit, cùm ignorantibus & imperitis prorsus admirationi sit. Figurâ autem, & Specie multiformis est, ob immensam varietatem subiecti, in quâ Scientia versatur; vultus & vox affingitur Muliebris ob gratiam & loquacitatem: Adduntur alæ, quia Scientiæ & earum Inuenta momento discurrunt, & volant, cùm Communicatio Scientiæ sit instar Luminis de Lumine, quod affatim incenditur.

ditur. Elegantissimè autem attribuuntur vngues acuti, & adunci; quia scientiæ Axiomata, & Argumenta penetrant mentem, eámque prehendunt & tenent, vt mouere & elabi non possit; quod & sanctus Philosophus notauit; Verba Sapientum (*inquit*) sunt tanquam Aculei, & veluti Clauiin altum defixi. *Omnis autem Scientia collocata videtur in arduis & editis Montium. Nam res sublimis meritò putatur, & excelsa, & ignorantiam tanquam ex superiore loco despiciens, atque etiam latè & vndequaque speculatur & prospicit, vt in verticibus Montium fieri solet. Vias autem obsidere fingitur Scientia, quia vbique in Itinere isto, siue peregrinatione vitæ humanæ, Materia & occasio Contemplationis se ingerit & occurrit. Proponit autem* Sphinx *quæstiones & Ænigmata mortalibus varia & difficilia, quæ accepit à Musis. Ea tamen quamdiu apud Musas manent, sæuitiâ fortasse carent. Donec enim nullus alius finis Meditationis, & disquisitionis sit, præter ipsum Scire, Intellectus non premi-*

tur, nec in Arcto ponitur, sed vagatur, & expatiatur; atque in ipsâ dubitatione, & varietate nonnullam iucunditatem & delectationem sentit; sed postquàm à Musis huiusmodi Ænigmata ad Sphingem transmissa sunt, id est ad Practicam, vt instet, & vrgeat Actio & Electio, & Decretum: tum demùm Ænigmata molesta & saua esse incipiunt, & nisi soluantur & expediantur, animos hominum miris modis torquent, & vexant, & in omnes partes distrahunt, & planè lacerant. Proinde in Ænigmatibus Sphingis duplex semper proponitur conditio; non soluenti mentis laceratio; soluenti Imperium. Qui enim rem callet, is fine suo potitur, atque omnis artifex Operi suo imperat. Ænigmatum autem Sphingis duo in vniuersũ sunt genera: AEnigmata de Naturârerum, atque AEnigmata de Natura hominis, Atque similitèr in pramium solutionis sequuntur duo Imperia; Imperium in Naturam, & Imperium in Homines; verè enim Philosophiæ Naturalis finis proprius & vltimus est, Imperium in res

Na-

Naturales, Corpora, Medicinas, Mechanica, alia infinita, licèt Schola, oblatis contenta, & sermonibus tumefacta, Res & Opera negligat, & ferè projiciat. Verùm Ænigma illud Oedipodi *propositum, ex quo ille Imperium* Thebanum *adeptus est, pertinebat ad naturam Hominis; Quisquis enim naturam Hominis; prorsus introspexit, ille faber ferè fortunæ suæ esse potest, & ad imperandum natus est. Id quod de Romanis artibus bene pronunciatum est,*

Tu regere imperio populos, Romane memento.
Hæ tibi erunt artes.-----

Itaque appositè illud; quod Augustus Cæsar *signo* Sphingis *sive de industriâ sive fortuito usus est. Ille enim (si quis unquam) in politicâ excelluit, & in vitæ suæ curriculo, plurima nova Ænigmata de Naturâ hominis fœlicissimè solvit, quæ nisi dexter & paratus solvisset, multoties non procul ab imminente pernicie & exitio abfuisset. Atque additur in Fabulâ,* Sphingis *devictæ Corpus in Asellum impositum fuisse. Elegantissimè certè, cùm nihil sit tam acutum, & abstrusum, quin postquam*

planè intellectum, & deinceps peruulgatum sit, etiam tardo imponi possit. Neque illud prætermittendum; debellatam esse Sphingem à viro pedibus claudo; Etenim nimis cito pede, & celeri gradu ad Ænigmata Sphingis homines properare solent; vnde fit, vt (prævalente Sphinge) potiùs per disputationes ingenia & animos lacerent, quàm per opera & effectus imperent.

29.

PROSERPINA, siue Spiritus.

NArrant PLVTONEM, postquam regnum Inferorum ex partitione illâ memorabili accepisset, de nuptijs alicuius è superis desperâsse, si eas per colloquia, aut modos suaues tentaret; vt ad Raptum consilia sua dirigere ei fuerit necesse. Itaque captatâ opportunitate PROSERPINAM Cereris filiam, virginem pulcherrimam, dum flores Narcissi in Siciliæ pratis colligeret, subito incursu rapuit, atque quadrigis secum ad subterranea asportauit;

tauit; Ei magna reuerentia præbita est, vt & Domina Ditis vocata sit. Ceres autem eius mater cùm filia sibi vnicè dilecta nusquam comparuisset, supra modum mœsta & anxia, tædam accensam ipsa manu præferens, vniuersum orbis terrarum ambitum peragrauit, vt filiam inuestigaret & recuperaret. Idcùm frustrà fuisset, accepto fortè indicio, quòd ad Inferos deuecta esset, multis lachrymis, & lamentationibus Iouem fatigauit, vt illa ei restitueretur. Atque tandem perunicit, vt si illa nihil ex ijs quæ apud Inferos essent, degustasset, tum eam abducere liceret. Ea conditio Matris desiderio aduersa fuit; PROSERPINA enim grana tria ex malo granato gustâsse comperta est. Neque idcirco Ceres destitit, quin preces & ploratus de integro resumeret. Postremò itaque ei indultum est, vt PROSERPINA dispertitis temporibus, & alternis vicibus, sex menses cum Marito, alteris sex cum Matre esset. Hanc PROSERPINAM postea Theseus & Perithous eximiâ audaciâ thalamo Ditis

tis deducere tentârunt. Cùm autem in itinere ſuper ſaxo apud Inferos deſeſſi conſediſſent, eis reſurgere minimè licuit, ſed æternùm ſedebant. PROSERPINA *itaque Inferorum Regina manſit; in cuius Honorem etiam âdditum eſt prinilegium magnum: Cùm enim ab Inferis reuocare gradum illis qui eò deſcendiſſent, fas non eſſet; aſcripta eſt huic legi Exceptio ſingularis; vt ſi quis Ramum Aureum in donum* PROSERPINÆ *attuliſſet, ei ob hoc ire & redire liceret. Is Ramus vnicus erat in ingenti, & opaco luco, neque ſtirps erat, ſed viſci inſtar in alienâ arbore frondebat, atque auulſo illo alter non deficiebat. Fabula ad Naturam pertinere videtur, atque vim, & copiam illam in ſubterraneis, diuitem & frugiferam, ex quâ hæc noſtra pullulant, & in quam rursùs ſoluuntur, & redeunt, perſcrutari. Per* Proſerpinam *antiqui ſignificârunt Spiritum illum æthereum qui ſub terrâ (per* Plutonem *repræſentatâ) clauditur & detinetur à ſuperiore globo diuulſus, quod non male expreſſit ille.*

Siue

Siue recens tellus, seductáque nuper ab ako
Æthere, cognati retinebat semina cœli.

Ille spiritus raptus à Terrâ fingitur, quia minimè cohibetur, vbi tempus, & moram habet ad euolandum, sed subitâ distractione compingitur & figitur, perinde, ac si quis aerem aquæ commiscere tentet, hoc nullo modo efficere possit, nisi per agitationem celerem & rapidam; hac enim ratione videmus illa corpora coniungi in Spumâ, Aere tanquam rapto ab Aquâ. Neque inelegánter additur, PROSERPINAM *flores* Narcissi *in vallibus colligentem raptam fuisse; Quia* Narcissus *à torpore siue stupore nomen sumit; atque tum demùm spiritus ad raptum Materiæ Terrestris magis præparatus est & opportunus, cùm coagulari incipit, ac veluti torporem colligere. Rectè autem tribuitur honor ille* Proserpinæ, *qualis nulli vxori Deorum; vt Ditis Domina sit, quia ille spiritus planè omnia in illis regionibus administrat, stupido & quasi ignaro* Plutone. *Hunc autem spiritum Æther, ac vis Cœlestium (per* Cererem *adumbrata) infinita*

insintâ sedulitate elicere, atque sibi restituere contendit; Fax autem illa Astheris siue Tada ardens in manu Cereris *proculdubio Solẽ denotat, qui circa terra ambitum luminis officio fungitur, atque maximè omnium esset ad* Proserpinam *recuperandam momenti, si omnino hoc fieri posset. Illa tamen hæret, & manet, cuius ratio sequitur accuratè & excellenter proposita in Pactis illis* Iouis & Cereris. *Primùm enim certissimum est, duos esse modos spiritus in Materia solida & terrestri cohibendi. Alterum per Constipationem siue obstructionem, qui est mera incarceratio & violentia. Alterum per ministrationem proportionati alimenti, atque id fit sponte & libenter. Postquam enim Spiritus incluſus depascere incepit, atque se alere, euolare protinus non festinat; sed veluti in Terra sua figitur: atque hæc est illa degustatio* Proserpinæ *ex malo granato; quæ si non fuisset, iampridem a* Cerere *cum face illa sua orbem terrarum peragrante, abducta fuisset. Spiritus enim qui subest Metallis & Mineralibus compin-*

compingitur fortasse præcipuè per Massæ soliditatem; qui autem in Plantis est & animantibus, in corpore poroso habitat, & aperta effugia habet, nisi per illum modum Degustationis libenter detineretur. Secundum autem pactum de Semestri consuetudine, non aliud est quàm Elegans descriptio dispertitionis Anni; cùm spiritus ille per terram perfusus, quoad res vegetabiles mensibus æstatis apud superiora degat, atque mensibus hyemis ad subterranea redeat. Quod verò attinet ad conatum illum Thesei & Perithoi abducendæ Proserpinæ, id eò spectat, quòd sæpiùs fiat, vt spiritus subtiliores qui ad terram in multis corporibus descendunt, neutiquam illud efficiant, vt Spiritum subterraneum exsugant & secum vniant & euehant; Sed contrà ipsi coagulentur, neque ampliùs resurgant; vt Proserpina per eos aucta incolis & imperio sit. De virgâ autem illâ aureâ, vix videmur sustinere posse impetum Chymestarum, si in nos hac ex parte irruant; cùm illi ab eodem Lapide suo, & Auri montes, & Restitutio-

stitutionem corporum naturalium veluti à Portis Inferorum promittant. Verùm de Chymicâ, atque Lapidis illius Procis Perpetuis, certò scimus Theoricam eorum esse sine fundamento, suspicamur etiam practicam quoque esse sine certo pignore. Itaque missis illis, de istâ postremâ Parabolæ parte hæc nostra sententia est. Nobis certè compertum est ex compluribus Antiquorum figuris, eos Conseruationem, atque Instaurationem quadamtenus corporum naturalium, pro re desperatâ non habuisse, sed potiùs pro re abstrusâ, & quasi aniâ. Atque idem sentire hoc etiam loco videntur, cùm virgulam istam inter infinita virgulta ingentis & densissimæ Syluæ collocarunt; Auream autem finxere, quia Aurum Durationis Tessera est, Insitiuam, quia ab Arte huiusmodi effectus sperandus est, non ab aliqua Medicina, aut modo simplici, aut naturali.

METIS.

30.

METIS, siue Consilium.

NArrant Poëtæ antiqui IOVEM cepisse in vxorem METIN, cuius nomen non obscurè Consilium significat; eam autem ex illo grauidam factam fuisse: Quod cum ille sensisset, partum eius nullo modo expectâsse, sed vtique eam deuorâsse, vnde & ipse prægnans factus sit: Puerperium autem mirum fuisse: Nam ex capite, siue Cerebro Palladem armatam peperisse. Huius Fabulæ monstrosæ, & primo auditu insulsissimæ sensus, arcanum Imperij continere videtur, quâ arte scilicet, Reges se versus Consilia sua gerere soleant, vt authoritas, & maiestas eorum non solùm illibata conseruetur, verùm apud populum augeatur, & extollatur. Nam Reges se cum Consilijs suis, vinclo veluti nuptiali copulari, & coniungi, & de rebus maximis cum eis deliberare, Maiestatem suam neutiquam minuere rectè iudicant: verùm cum res iam ad decretum spectat, quod instar partus est; Con-

Consilij partes non vltrà tendere sinunt, ne acta ex Consilij arbitrio pendere videantur. Verùm, tum demùm Reges (nisi huiusmodi res sit, vt inuidiam à se derivare cupiant) quicquid Consilio elaboratum & veluti in vtero efformatum est, in se transferre consueuerunt, vt decretum & Executio (quæ quia cum potestate procedit, & necessitatem infert, elegantèr sub figurâ Palladis *armatæ involuitur) ab ipsis emanare videatur. Neque satis est, vt authoritas Regum accedat, & voluntas soluta, & libera, & non obnoxia; nisi etiam hoc sibi sumant, vt ex Capite eorum, id est, ex Iudicio, & Prudentiâ propriâ decreta nata existimentur.*

31.

Sirenes, siue Voluptas.

Fabula de Sirenibvs *ad perniciosas illecebras voluptatis rectè, sed sensu vulgatissimo transfertur.*

fertur. Nobis autem videtur, SAPIENTIA VETERVM, tanquam Vuæ malè Calcatæ; ex quibus licèt nonnihil exprimitur, tamen potissima quæque residunt, & prætermittuntur. SIRENES Acheloi, & Terpsichores vnius ex Musis, filiæ fuisse narrantur; Eæ primis temporibus alatæ erant; sed inito temerè cum Musis certamine victæ, alis mulctatæ sunt. Ex pennis autem euulsis, Musæ Coronas sibi fecerunt; adeo vt ab eo tempore Musæ cum Capitibus alatis procederent, prater vnam SIRENVM Matrem; Mora autem SIRENVM erat in Insulis quibusdam amœnis; Illæ verò è specula naues aduentantes cùm conspicerent, Cantu nauigantes primò detinebant, deinde alliciebant, exceptos autem necabant. Neque simplex erat Cantilena, sed singulos modis maximè naturæ eorum conuenientibus captabant. Tanta autem pestis erat, vt Insulæ SIRENVM etiam longè intuentibus alberent ex ossibus cadauerum inhumatorum. Huic malo remedium repertum est, genere,

genere, & modo duplex; Alterum ab Vlysse, *Alterum ab* Orpheo; Vlysses *sociis omninò aures cerâ obturari iussit; Ipse, cùm experimentum rei facere vellet, periculum autem depellere, se ad malum navis alligari voluit, interminatus, nequis eum, licèt rogatus, solueret;* Orpheus *verò, missis huiusmodi vinclis, clarâ voce Deorum laudes canens ad lyram, voces* Sirenvm *retudit & extra omne periculum fuit. Fabula ad mores pertinet, atque euidens sanè, nec minùs tamen elegans Parabola videtur. Voluptates ex Copiâ rerum, ac affluentiâ; atque ex Hilaritate, siue exultatione animi proueniunt. Illæ olim primis ipsis illecebris subitò, & tanquam alatæ, mortales rapere solebant. Doctrina autem & Eruditio, hoc saltem effecit, vt animus humanus se nonnihil cohibeat, & exitum rei secum perpendat; itaque alas voluptatibus detraxit. Hoc autem in Musarum decus & honorem egregium cessit; Postquam enim Philosophiam contemptum voluptatum*

luptatum inducere posse nonnullorum exemplo patuit; statim res sublimis visa est, quæ animam veluti humo affixam attollat & euehat, & hominum cogitationes (quæ in capite vigent) pennatas & veluti æthereas faciat. Sola Sirenum *Mater pedestris, & sine alis mansit; Ea proculdubio nil aliud est, quàm Doctrinæ leues, & ad iucunditatem inuentæ, & adhibitæ; quales videntur* Petronio *illi in pretio fuisse, qui postquam sententiam Mortis accepisset, in ipsis atriis Mortis delicias quæsiuit, cumque etiam literas in solatium adhibere vellet, nil (inquit* Tacitus) *legit eorum, quæ ad constantiam faciunt; sed leues versus. Ex hoc genere est illud.*

Viuamus mea Lesbia, atque amemus,
Rumoresque senum seueriorum
Omnes vnius æstimemus Assis.

Et illud.

Iura senes nôrint, & quid sit fasque, nefasque,
Inquirant tristes legumque examina seruent.

Huiusmodi enim doctrinæ, alas Musarum Coronis rursus detrahere, & Sirenibus restituere velle videntur.

Habi-

Habitare autem perhibentur Sirenes in Insulis, quia voluptates ferè secessus quærunt, atque hominum cœtus sæpe vitant: Sirenum autem cantus omnibus decantatus est, eiusque pernicies, & artificium varium: Itaque interprete hac non egent. Illud magis acutum de ossibus veluti Clivus albentibus è longinquo visis: Ex quo illud significatur, exempla Calamitatum licèt clara & conspicua, contra voluptatum corruptelas non multùm proficere. Restat de remedijs Parabola non abstrusa ea quidem, sed tamen prudens & nobilis. Proponuntur enim Mali tam callidi & tam violenti remedia tria. Duo à Philosophiâ: Tertium à Religione. Atque primus effugij modus est, vt quis principijs obstet, atque omnes occasiones, quæ animum tentare, & sollicitare possint, sedulò deuitet: Id quod obturatio illa aurium denotat; atque hoc remedium ad animos mediocres, & plebeios necessariò adhibetur, tanquam ad Comites Vlyssis. *Animi autem celsiores etiam versari inter medias voluptates possunt, si Decreti constantiâ*

stantiâ se muniant: quin & per hoc, virtutis suæ experimentum magis exquisitum capere gaudent; etiam voluptatum ineptias & insanias perdiscunt, potiùs contemplantes, quàm obsequentes; quod & Solomon *de se professus est, cùm enumerationem voluptatum, quibus diffluebat, eâ sententiâ claudat:* Sapientia quoque perseuerauit mecum. *Itaque huiusmodi Heroes inter maximas Voluptatum illecebras se immobiles præstare, atque in ipsis earum præcipitijs se sustinere queant; tantùm ad* Vlyssis *exemplum, interdictis perniciosis suorum consilijs & obsequijs, quæ animum maximè omnium labefactare & soluere possint. Præstantissimum autem in omni genere est remedium* Orphei; *qui laudes Deorum cantans & reboans,* SIRENVM *voces confudit, & summouit. Meditationes enim Rerum Diuinarum, Voluptates Sensus non tantùm potestate, sed etiam suauitate superant.*